

31
ROČNÍK 13

25. června 2004

V ČÍSLE:

Úspěchy studentů v celostátních kolech SVOČ • AS UP opět neschválil návrh rozpočtu • AFO 2004: více než padesát soutěžních snímků • O termínu reformy ubytování a stravování zatím nerozhodnuto • Ukázky z vítězných prací studentské literární soutěže

„Cenu Františka Palackého“, která představuje ocenění vynikajících výsledků tvůrčí činnosti na poli vědy nebo kultury a jež byla zřízena k příležitosti dvoustého výročí narození F. Palackého, se uděluje zpravidla jednou za dva roky. Letos ji 14. 6. 2004 v aule FF UP předala rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., prof. F. Šmahelovi, DrSc., profesoru Univerzity Karlovy v Praze.

(Více informací viz níže.)

-red-, foto -tj- ▶

Právnická fakulta UP může znovu přijímat studenty

■ V souladu s doporučením Akreditační komise, které vzešlo z jejího červnového zasedání, rozhodlo MŠMT ČR 21. 6. 2004 o zrušení omezení akreditace u magisterského studijního programu *Právo a právní věda* pro studijní obor *Právo* se standardní dobou studia pět let, uskutečňovaného Právnickou fakultou UP. Vedení UP a PF UP toto rozhodnutí uvítala jako potvrzení pozitivního vývoje na Právnické fakultě UP i jako závazek k pokračování v nastoupeném trendu zvyšování kvality vědecké práce na této fakultě a v posilování její specifické role v systému evropského vzdělávání v oblasti práva.

Právnická fakulta UP sděluje, že **přihlášky k prezenčnímu magisterskému studiu** oboru *Právo* ve studijním programu *Právo a právní věda* se přijímají **do 22. 10. 2004**; termín přijímací zkoušky je společný pro všechny uchazeče a je stanoven na **19. 11. 2004**, náhradní termín není vypsán. Uskutečnit přijímací zkoušku na Právnickou fakultu UP v Olomouci v jiném než ve stanoveném termínu **není možné**.

Podrobné požadavky pro podání přihlášek ke studiu a pro přijímací zkoušku jsou uvedeny na internetové úřední desce PF UP: <http://deskapf.upol.cz/upload/rizeni.dot>. Bližší informace podá studijní oddělení PF UP (tř. 17. listopadu 8, 771 11 Olomouc).

-red-

Výrazný úspěch pracovníků Urologické kliniky LF UP

■ Jako první v České republice získali MUDr. K. Belej a doc. R. Fiala, CSc., z Urologické kliniky LF UP 12. 6. v Paříži prestižní titul *Fellow of European Board of Urology – Evropskou urologickou atestaci*. Podle informací přednosty kliniky doc. F. Zátury dosáhli této vysoké kvalifikace evropské úrovně na základě velmi přísných dvoukolových zkoušek, jež se skládaly z písemného testu a klinické části, ve které je zkoušel vedoucí examinační komise European Board of Urology prof. Schulman. *Fellow of European Board of Urology* v Evropě získalo dosud jen asi 3 % urologů. *Rádost mi kalí jen obava, že kolegové brzy využijí možnost okamžitě nastoupit kdekoli v Evropě i v USA,*

Cena Františka Palackého za rok 2004 udělena prof. Františku Šmahelovi, DrSc.

■ Na slavnostním zasedání vědeckých rad a akademických senátů UP 14. 6. 2004 v aule FF UP předala rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., *Cenu Františka Palackého* **prof. PhDr. Františku Šmahelovi, DrSc.**, profesoru Univerzity Karlovy v Praze, významnému představiteli české a evropské historické vědy 20. století a počínajícího 21. století

V úvodním slovu připomněl doc. I. Barteček, CSc., děkan FF UP, jejíž Vědecká rada letošní udělení ceny navrhla, že prof. F. Šmahel je osobností uznávanou a respektovanou a udělení Ceny Františka Palackého není prvním oceněním, jež mu olomoucká univerzita udělila: již v roce 1997 byl prof. F. Šmahel požádán UP, aby přednesl výroční přednášku k počtí J. L. Fischera: *Vlastní zkušenosti F. Šmahela s dějinami 20. století současně vydávají svědectví o proměnlivosti přízně a nepřízně, práva a nepráva.*

Prof. F. Šmahel ve svém projevu zrekapituloval peripetie svého odborného růstu a v paralele k odkazu a životní cestě Františka Palackého zobecnil úlohu historika v rámci společensko-politického vývoje české společnosti. *Cena Františka Palackého je pro mne*

výjimečným uznáním, neboť je spjata se jménem historika, jehož dílo se mi stalo inspirací a výzvou, uvedl při poděkování za udělenou poctu.

Prof. F. Šmahel, jehož badatelská pozornost se soustřeďuje mj. na obecnou historii pozdního středověku, humanismus, renesanci a reformaci, působí v současnosti jako ředitel Centra mediévistických studií, společného pracoviště AV ČR a UK v Praze. Jeho badatelský, společenský a osobnostní přínos

Dokončení na str. 8

Rektorka Univerzity Palackého v Olomouci
Prezident Československé společnosti
pro vědy a umění,
děkan Filozofické fakulty Univerzity Palackého
v Olomouci
dovolují si Vás pozvat na
slavnostní zahájení
22. světového výročního kongresu
Československé společnosti
pro vědy a umění
v pondělí 28. června 2004 v 9 hodin
v Regionálním centru Olomouc, Jeremenkova 42.
11 hodin – udělení čestného doktorátu
Jiřímu Loudovi
12 hodin – uvítání účastníků kongresu hejtmánem
Olomouckého kraje.

Organizátoři 22. výročního světového kongresu
Československé společnosti pro vědy a umění,
zastoupení Filozofickou fakultou UP,
zvou zaměstnance UP na varhanní koncert
Petr Planý.
Na programu:
Český anonym, J. F. N. Seger, J. Boyvin, J. S. Bach,
C. Franck, E. Reuchsel, P. Čotek, B. A. Wiedermann,
L. Janáček.
Chrám sv. Mořice, čtvrtek 1. 7. 2004, 20 hod.
Vstup volný.

-red-

Student olomoucké matematiky vyhrál celostátní kolo SVOČ

■ Tento semestr se **Karlu Hronovi**, studentu 4. ročníku na Katedře matematické analýzy a aplikací matematiky PříF UP (KMAaAM), povedl: po vítězství ve fakulturním kole postoupil do celorepublikové soutěže SVOČ v Brně – a zvítězil i tam, v nelehkém konkurenčním prostředí na Fakultě strojírenského inženýrství VUT Brno.

V sekci „Pravděpodobnost, statistika, ekonometrie a finanční matematika“, do které byla jeho práce přihlášena, soutěžilo celkem osm vítězů fakulturních kol, kteří reprezentovali Matematicko-fyzikální fakultu UK Praha, Fakultu strojírenského inženýrství VUT Brno a Fakultu matematiky, fyziky a informatiky UK Bratislava.

Tématem vítězné práce K. Hrona (*Toeplitzovy matice a plurální čísla ve statistické analýze časových řad*) bylo

sledování časové závislosti periodických dat a její co nejpřesnější odhad, a to i na reálných údajích denního počtu zákazníků v supermarketu za určité časové období. Právě tato praktická využitelnost a aplikace Toeplitzových matic s použitím plurálních čísel, která se dosud využívají v úzce vymezené oblasti geometrické algebry (plurální čísla zavedl v 80. letech minulého století bývalý člen KMAaAM doc. J. Vanžura CSc.) patrně výrazně přispěla k úspěchu práce, jež propojuje několik oborů matematiky – lineární algebry, numerických metod a matematické statistiky.

Jak pro Žurnál UP K. Hron uvedl, jeho práci zastřešil prof. L. Kubáček DrSc. Dr. h. c., (KMAaAM PříF UP), který rovněž navrhl základní nosnou myšlenku. Poděkování však podle úspěšného studenta patří v nemalé míře i všem ostatním pedagogům, kteří mu nabídli spolupráci – doc. P. Kunderové, CSc., a doc. J. Kobzovi CSc. (KMAaAM), dr. M. Juklovi (Katedra algebry a geometrie PříF UP) a řediteli olomouckého Baumaxu Ing. J. Hradilovi.

„Hodně si cením toho, v čem mne práce ohromně obohatila: musel jsem se naučit obhájit svůj konkrétní postoj, zároveň však i přijímat různé pohledy na věc a z toho dokázat udělat správnou analýzu a posunout práci dál...“, uvedl K. Hron v rekapitulaci průběhu své práce na vítězné „svočce“.

-mav-, foto -dan-

Úspěch v celostátním kole SVOČ z didaktiky matematiky

■ Ve dnech 4.–5. června 2004 proběhla v Kostelci nad Černými lesy celostátní soutěž prací SVOČ z didaktiky matematiky pořádaná Matematickou pedagogickou sekcí ve spolupráci s Klubem přátel didaktiky matematiky na UK Praha. Těto soutěže se zúčastnil v kategorii K1 Nediplotové práce také student 3. ročníku PříF UP oboru učitelství matematika–přírodopis **Tomáš Kania**. Soutěžil s prací *Algebraické struktury a hyperstruktury v genetice* (vedoucí práce doc. Emanovský), v níž se zabývá zajímavou možností rozvíjení mezipředmětových vztahů mezi dvěma předměty svého učitelského studia. Konkrétně ukazuje využití znalostí o algebraických strukturách při efektivním řešení některých problémů obecné genetiky.

Práce vyvolala značný ohlas u odborné poroty i dalších přítomných a získala 1. cenu ve své kategorii. Úspěch je o to cennější, že se student začal uvedenou problematikou zabývat z vlastní iniciativy a spolu se svým vedoucím publikoval několik článků o výsledcích výzkumu. Své originální téma rovněž hodlá dále rozvíjet v rámci diplomové práce.

Věříme, že tato úspěšná reprezentace Katedry matematiky Pedagogické fakulty UP bude příkladem hodným následování pro ostatní studenty.

Doc. P. Emanovský, Ph.D.,
Katedra matematiky PříF UP

XVIII. olomoucké hematologické dny s mezinárodní účastí

■ Ve dnech 2.–5. 6. proběhlo v konviktu – Uměleckém centru UP – slavnostní zahájení XVIII. olomouckých hematologických dnů (OHD) 2004 s mezinárodní účastí za přítomnosti rektorky UP, prof. J. Mačákové, CSc., primátora Olomouce Ing. M. Tesaříka, náměstka ředitele FNO doc. Č. Neoral, CSc., statutárního zástupce děkana LF UP prof. V. Mihála, CSc., předsedkyně Slovenské hematologické a transfuziologické společnosti prim. MUDr. D. Holomáňové, CSc., a řady dalších osobností.

Slavnostnímu zahájení předcházela čtyři bohatě navštívená satelitní sympozia farmaceutických firem, která seznámila lékaře s nejzaváhavějšími novinkami v terapii chorob krvetvorné tkáně a v podpůrné péči o nemocné.

Letošních OHD konaných tradičně na Teoretických ústavech LF UP se zúčastnilo 495 odborníků z ČR, více než tři desítky lékařů ze Slovenska a také odborníci z Řecka, Švýcarska a Velké Británie. Své výrobky zde v nápaditých stáncích představilo na 30 farmaceutických firem a výrobců zdravotnické laboratorní techniky. Účastníci OHD se věnovali problémům a otázkám hematologie ve 25 přednáškových blocích ve kterých odeznělo 158 ústních sdělení. V posterových sekcích bylo prezentováno 64 posterů. Součástí odborného programu byla i sekce zahraničních hostů na téma *Hematologie – samostatný medicínský obor ve sjednocené Evropě*. Mimořádnému zájmu se těšilo sympozium věnované medicínským, etickým a ekonomickým aspektům rozhodování o ukončení neprospěšné protinádorové léčby a přivedení nemocného na léčbu paliativní, které bylo další den následováno workshopem na téma *Komunikace s onkologicky nemocným o ukončení neprospěšné protinádorové léčby*. Velký zájem vzbudila i jednání ve dvou sekcích zdravotních sester, kde odeznělo 14 přednášek, a ve dvou sekcích zdravotních laborantů, kde odeznělo 12 sdělení. Příspěvky v těchto sekcích měly vysokou odbornou úroveň a byly provázeny i bohatou diskusí svědčící o znalostech a zájmu středně zdravotnických pracovníků o danou problematiku.

V rámci OHD 2004 pronesl prof. A. Gratwohl, přednosta kliniky interní medicíny v nemocnici v Basileji ve Švýcarsku, jeden ze zakladatelů Evropské organi-

zace pro transplantaci kostní dřeně (EBMT), její mnohaletý předseda a také vůdčí osobnost komise stanovující indikační kritéria pro transplantace krvetvorných buněk v Evropě, tradiční *Wiedermannovu přednášku* na téma *Evolution of Hematopoietic Stem Cell Transplantations in Europe*.

Hynkovu cenu za rok 2003 získal doc. J. Michálek z Brna, který se ve své přednášce věnoval problematice imunologických přístupů k alogenní transplantaci krvetvorných buněk.

Cenu Nadace Janssen Cilag za nejlepší publikaci v časopise *Transfúze a hematologie dnes* za rok 2003 získal MUDr. E. Faber, Bc. CSc., z Hemato-onkologické kliniky FNO (HOK FNO) za práci věnovanou léčbě chronické myeloidní leukémie (CML) v ČR preparátem Glivec.

Na závěr letošních OHD byli vyhlášeni autoři nejlepších přednášek a posterů z řad mladých hematologů, zdravotních sester a laborantek. Mezi zdravotními laborantkami to byla D. Neplechová z HOK FNO, mezi zdravotními sestrami M. Pařtorková z Prahy, mezi lékaři získala ocenění za nejlepší ústní sdělení MUDr. M. Krejčí z Brna a za nejlepší posterové sdělení MUDr. V. Procházka z HOK FNO a cenu za nejlepší práci v laboratorním výzkumu získal MUDr. Z. Ráčil z Brna.

V průběhu OHD i v jejich závěru byla účastníky opakovaně vyzdvížena vynikající a stále stoupající odborná i společenská úroveň OHD. Mimořádně bylo hodnoceno zařazení satelitních sympozií a slavnostního zahájení do prostor konviktu, který všechny účastníky oslovil svým historickým kouzlem, zvláště pak při slavnostním zahájení následovaném koncertem tenoristy mistra J. Dvorského a vystoupením mladého klavíristy R. Pohla v Kapli Božího Těla. Rada nových spoluprací a kontaktů byla navázána při příležitosti společenského večera na Zámku ve Velké Bystrici, kde nás hudební doprovod *The Beatles Revival* vrátil do slavné hudební historie.

Vysoká úroveň OHD je vynikajícím vysvědčením pro Hemato-onkologickou kliniku LF UP a FN Olomouc, ale i velmi dobrou zprávou pro všechny hematologické nemocné.

-ki-

Usnesení 75. zasedání Pléna České konference rektorů

■ Plénem České konference rektorů (ČKR), které se sešlo ve dnech 17.–18. 6. na Masarykově univerzitě v Brně, přijalo na svém 75. zasedání následující usnesení:

1. ČKR zdůrazňuje výjimečnou úlohu nástrojů posilujících kvalitní obsazenosti míst akademických pracovníků, mezi které patří zejména možnost opakovaného sjednávání termínovaných pracovních smluv. ČKR vítá legislativní iniciativu v souvislosti se zákonem o zaměstnanosti a doporučuje Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR přijmout návrh obsažený v tisku 528/4.
2. ČKR se seznámila se zněním senátního návrhu novely zákona o vysokých školách a potvrzuje své podpůrné stanovisko k němu. Vyzdvihuje nepřímou podporu hospodaření vysokých škol změnou rozpočtových pravidel, která je v souladu se zkušenostmi ze zahraničí. Významně se posílí zdroje pro stipendia studentům utvářené z poplatků. ČKR zdůrazňuje potřebu ponechat rozhodování o poplatcích i výjimkách v autonomní pravomoci jednotlivých vysokých škol.
3. ČKR upozorňuje na nezastupitelnou úlohu propojení kvalitní vysokoškolské výuky a špičkového výzkumu na vysokých školách, zejména ve spojitosti s doktorským studiem. Pro kvalitu doktorského studia ČKR požaduje nárůst prostředků na specifický výzkum a doplnění vykazování výsledků v databázích výsledků výzkumu a vývoje. ČKR se shodla na potřebě průhledných a argumentačně podložených mechanismů hodnocení výzkumných záměrů a výzkumných center.
4. ČKR konstatuje, že v zájmu zintenzivnění a zefektivnění výzkumné práce v ČR je žádoucí sloučení

resortu MŠMT a AV ČR do jedné rozpočtové kapitoly.

5. ČKR potvrzuje své stanovisko o nutnosti navýšení základního normativu na jednoho studenta o 10 % v roce 2005 a o 10 % v roce 2006.
6. ČKR se ztotožňuje se stanoviskem Předsednictva ČKR k návrhu reformy dotace na ubytování a stravování studentů, který připravilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy z podnětu Rady vysokých škol.
7. Plénem ČKR zvolilo Předsednictvo ČKR na funkční období 1. 8. 2004 – 31. 7. 2005 v tomto složení: předseda – prof. I. Wilhelm, CSc., rektor UK v Praze, místopředsedové – prof. V. Cejpek, rektor JAMU v Brně, doc. F. Jirásek, DrSc., rektor Bankovního institutu vysoké školy, a. s., v Praze, prof. M. Ludwig, CSc., rektor Univerzity Pardubice, prof. J. Mačáková, CSc., rektorka UP v Olomouci, prof. P. Sába, CSc., rektor Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně.

-ckr-

Stručně

Centrum distančního vzdělávání UP uspořádalo 8. 6. v IC UP seminář na téma **E-learning v distančním vzdělávání** určený pro zájemce o elektronickou podporu vzdělávacího procesu.

* * *

Seminář na téma **Evropská ústava z pohledu středoevropských neziskových organizací, který připravily Europeum – institut pro evropskou politiku, Klub Evropanů Olomouckého kraje ve spolupráci s Katedrou politologie a evropských studií FF UP**, proběhl 8. 6. na FF UP.

-red-

Cena Josefa V. Koštíře 2004 pro Ústav lékařské chemie a biochemie LF UP

■ V hotelu Devět skal v Milovech na Českomoravské vrchovině se ve dnech 9.–12. 6. uskutečnilo 4. mezioborové setkání mladých biologů, biochemiků a chemiků, které uspořádala společnost Sigma-Aldrich. Své výsledky z oboru organické chemie a biochemie zde prezentovalo formou posteru nebo přednášky více než 60 studentů a mladých vědců. V přednáškové sekci vystoupili také tři zástupci UP. J. Horáková z Katedry analytické chemie PŘF UP vystoupila s příspěvkem *Nové možnosti on-line prekoncentrace analytů v kapilární elektroforeze*, J. Vrba z Ústavu lékařské chemie a biochemie LF UP prezentoval práci *Chelerythrine inhibition of oxidative burst in DMSO-differentiated HL-60 cells precedes protein kinase C inhibition* a Z. Dvořák ze stejného pracoviště LF UP vystoupil s příspěvkem *Microtubules disarray results in human glucocorticoid receptor degradation in HeLa cells*. Dva nejlepší příspěvky získaly od společnosti Sigma-Aldrich odměnu ve formě bezplatného nákupu chemikálií ve výši 50 000 Kč. V kategorii „Organická chemie“ vybrala odborná

porota R. Cibulku z Katedry organické chemie VŠCHT a v kategorii „Biochemie“ Z. Dvořáka z Ústavu lékařské chemie a biochemie naší univerzity.

Prof. V. Pačes, předseda České společnosti pro biochemii a molekulární biologii (ČSBMB), vystoupil v úvodu konference s vyhlášením vítěze letošního ročníku Ceny Josefa V. Koštíře. Tím se stal Z. Dvořák, který cenu získal za soubor prací na téma *Primární kultury lidských hepatocytů jako model pro studium biologické aktivity přírodních látek*. Cena, kterou uděluje ČSBMB za významný vědecký přínos v oblasti biochemie a buněčné a molekulární biologie, je sponzorována firmou Biotech a zahrnuje finanční částku ve výši 50 000 Kč a proslovení plenární přednášky na XIX. sjezdu Společnosti pro biochemii a molekulární biologii, který se bude konat ve dnech 31. 8.–3. 9. 2004 na Univerzitě Palackého. Obě ocenění prokázala, že biochemické obory na UP mají silné postavení.

J. Vrba, Ústav lékařské chemie a biochemie LF UP

Akademický senát opět neschválil návrh rozpočtu UP pro letošní rok

■ Ani tentokrát se nepodařilo rektorce UP prof. J. Mačákové, CSc., prosadit připravený *Návrh souhrnného rozpočtu Univerzity Palackého na rok 2004*. Akademický senát Univerzity Palackého jej 9. 6. 2004 svým hlasováním opět vrátil k přepracování, minimálně k doplnění.

Z diskuse týkající se příslušného materiálu, jenž každoročně předkládá rektorka UP, vyplynula především výtky směřující k jeho neprůhlednosti a s tím související nekontrolovatelnosti. Ekonomická komise AS UP jež se k projednání další, jen mírně upravené varianty návrhu souhrnného rozpočtu UP sešla 7. 6. 2004, se na stanovisku shodla opět v nekompletním složení. Ze sedmi členů se projednávání důležitého návrhu účastnilo pět zástupců jednotlivých fakult. Z tohoto počtu tři zástupci navržený souhrnný rozpočet ke schválení nedoporučili, dva se hlasování zdrželi. Jestliže minulého hlasování o *Návrhu souhrnného rozpočtu UP na rok 2004* Akademický senát UP neschválil téměř jednomyslně, k obměněné variantě se osm senátorů vyjádřilo kladně, tři byli proti a šest univerzitních senátorů se v hlasování zdrželo.

-map-

Prof. B. Hlůza, CSc., převzal dekret emeritního profesora UP

■ V úvodu posledního zasedání Kolegia rektorky UP v tomto akademickém roce, které se konalo 16. 6., předala rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., dekret emeritního profesora UP prof. RNDr. Bronislavu Hlůzovi, CSc. Přiznání práv emeritním profesorům: prof. L. Daniel, CSc., a prof. B. Hlůza, CSc. Slavnostní akt přiznání práv emeritního profesora muzikologovi a hudebnímu pedagogovi prof. PhDr. L. Danielovi, CSc., a botanikovi prof. RNDr. B. Hlůzovi, CSc., proběhl v aule FF UP 21. 5. 2004 (viz informace v ŽUP č. 29).

-red-, foto -dan-

Cena za lékařství 2004

■ V letošním ročníku celostátní soutěže *Cena za lékařství 2004*, která proběhla v sobotu dne 5. června 2004 v sídle Laboratoires Fournier, reprezentovala Lékařskou fakultu UP v Olomouci **Katherine Růžičková**, studentka 3. ročníku oboru Všeobecné lékařství. Přenesla práci na téma *Anatomy of the shoulder in relation to arthroscopic operation of ruptures of the rotator cuff*. Vítězem soutěže, kterou pořádá Francouzské velvyslanectví v České republice společně s Laboratoires Fournier, se stal Jiří Keller z 3. LF UK v Praze. Naše studentka získala mezi 11 uchazeči, reprezentujícími všech sedm lékařských fakult v ČR, krásné páté místo.

Blahopřejeme.

-lf-

Významný německý historik dr. Otrid Pustejovsky opět v Olomouci

■ Co prof. O. Pustejovsky slíbil, to dodrží. V pátek 4. 6. 2004 přijel navečer do Olomouce mikrobusem, jehož „materiální“ obsah v podobě osmi obsažných balíčků knih, časopisů aj. tisků předal v sobotu 5. 6. 2004 v 9 hod. jako dar Ústřední knihovně UP ve Zbrojnicích. Další část rozsáhlé soukromé knihovny, kterou pan doktor budoval po celý život a kterou se rozhodl darovat Univerzitě Palackého, se tak stala majetkem univerzity. Obsahuje několik set knih (beletrie, historiografie, teologická literatura, sociálně politické publikace, úplné ročníky časopisů (*Kosmos*, ročenky *Společnosti Karla Maye ad.*), slovníky, jazykové učebnice, německé statistické ročenky, edice korespondence významných osobností. S důsledností, která je dárce vlastní, doložil další předávanou část svého daru seznamy, vypracovanými podle platných bibliografických norem.

Panu doktorovi Otridu Pustejovskému jsme vyslovili vysoce uznalé poděkování a do Horního Bavorska mu zasíláme také touto cestou srdečný pozdrav.

Prof. J. Musil, CSc.

-mh-

Senát PČR schválil novelu zákona o vysokých školách

■ Senát Parlamentu ČR schválil na své schůzi 10. 6. návrh senátního návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o VŠ a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o VŠ), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Návrh uvedl před Senátem PČR 3. 6. senátor V. Roubíček, bývalý rektor VŠB Ostrava, který je spolu s dalšími senátory (M. Balabán, J. Jařab, A. Jílek, J. Liška, E. Skrabáš) i Zlatuška) iniciátorem předlohy.

Navržená novela vysokoškolského zákona je poměrně rozsáhlá, pozornost si však získala především návrhem na zavedení poplatků spojených se studiem ve standardní době. Zahrnuje ale také návrhy na vybírání poplatků za akreditovaný studijní program uskutečňovaný na objednávku a některé další změny,

např. ve volbách do akademických senátů VŠ a fakult, v rozpočtových pravidlech veřejných VŠ a v jejich hospodaření.

Podle informací V. Roubíčka (viz <http://www.vaclavroubicek.cz/>), navržená změna poplatků spojených se studiem umožňuje vysokým školám požadovat poplatky i za standardní dobu studia (dosud zákon VŠ umožňoval vybírat poplatky za překročení této doby), přičemž závisí na orgánech dané vysoké školy, zda a v jaké výši je bude požadovat. Dále novela řeší výši těchto poplatků (maximálně však poplatky mohou činit trojnásobek 5 % z normativu na studenta) a způsob, jak může VŠ s těmito získanými prostředky nakládat.

Další z navrhovaných změn se týká zavedení příspěvku na vzdělávací a výzkumnou činnost (kromě dotace), který by umožnil převedení peněz do následujících let. Podle navrhovaných změn by také VVŠ mohly nabývat akcie akciových společností a být osvobozeny od daně z příjmů právnických osob.

K drobným změnám, které novela předkládá, patří také stanovení definice studenta, umožňující např. elektronické přihlášení ke studiu aj.

Kromě schválení novely v Senátu PČR získala navrhovaná novela podporu České konference vysokých škol i Rady vysokých škol. Dalším krokem při jejím schvalování bude předložení Poslanecké sněmovny PČR.

Plné znění novely zákona o VVŠ viz <http://www.senat.cz/ISO-8859-2.cs.cgi/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=26335>.

-red-

Jen několik řádků

Ředitel Fakultní nemocnice odvolán

Tak nám odvolali dalšího ředitele Fakultní nemocnice Olomouc, tentokrát doc. Vomáčku. Vskutku nevím proč, ale určitě v tom budou peníze, ekonomika a zadlužení nemocnice – co jiného. Docent Vomáčka nastupoval do funkce ředitele FNO s pověstí zkušeného radiodiagnostika. Opravdu nechápu, jak se kvalifikovaný rentgenolog může rozhodnout ředitelovat nemocniční kolos v dnešní době, kdy se zdravotnictví zmítá ekonomickými problémy a ministři zdravotnictví sotva stačí ohřát své křeslo a už tam sedí někdo další. Jsou ale věci mezi nebem a zemí s chronicky vážnou informacím tokem, které hýbou představitelství. Většinou našťásti neškodně.

Zastupujícím ředitelem FNO je doc. Neoral z I. chirurgické kliniky FNO. Očekává se vyhlášení konkurzu na místo nového ředitele. Dřívější ředitel doc. Rýznar má opět šanci. Přijme ji?

Jubilejní setkání dětských nefrologů v Olomouci

■ Ve dnech 10.–12. 6. se v Regionálním centru Olomouc konaly jubilejní 25. pracovní dny *dětské nefrologie*, které pořádala Dětská klinika LF UP a FN Olomouc ve spolupráci s Pracovní skupinou dětské nefrologie při České pediatričké společnosti. Tohoto nejvýznamnějšího setkání dětských nefrologů v roce se zúčastnilo více než 150 lékařů a sester z Čech a Slovenska.

Úvodní přednášku obstaral vedoucí pracovní skupiny dětské nefrologie prof. J. Janda, CSc., z Prahy, který shrnul uplynulých 24 ročníků a konstatoval, že tato setkání se za dobu své historie stala významnou pediatričskou akcí, která má stoupající odbornou a společenskou úroveň.

Hlavními tématy letošních Pracovních dnů byla medicína založená na důkazech, vyšetřovací metody v nefrologii, chronické selhání ledvin u dětí, multicentrické studie a kazuistiky. V bloku vyšetřovacích metod byly předneseny přednášky kolegů Macha z Brna, Buncové z Prahy, Guta z České Lípy, Geiera a Šmakala z Olomouce, které se zabývaly zobrazovacími metodami v dětské nefrologii. Ve všech přednáškách zazněla nutnost standardizovat provedení těchto vyšetření a interpretaci nálezů, aby se získalo maximum možných informací.

V druhém bloku Kolský z Prahy srovnával různé metody stanovení glomerulární filtrace a konstatoval, že pro klinickou praxi je velice vhodný výpočet dle Schwartze a stanovení cystatinu C. Gut se zabýval 25. výročí vyšetřování morfologie erytrocytů a Skálová z Hradce Králové vyšetřováním NAG v moči u dětí s primární noční enuresou.

V bloku přednášek o medicíně založené na důkazech informoval Aleš Janda z Prahy o informačních zdrojích v pediatrii, metaanalýzách, systematických přehledech. Ukázal, kde může klinický pracovník nejlépe získat nové medicínské informace. Feber z Ottavy potom probral diagnostiku a léčbu infekcí močových cest u dětí z pohledu medicíny založené na důkazech. K všeobecnému překvapení konstatoval, že studie, na jejichž základě se rozhodujeme, jsou většinou nekontrolované, nerandomizované.

Velice zajímavá byla přednáška hosta, prof. Matoušovice z 1. interní kliniky v Praze, který nás seznámil s novým klinickým pohledem na hodnocení změn acidobazické rovnováhy za pomoci poměrně jednoduchých vztahů.

V bloku Chronické selhání ledvin přednášeli pracovníci I. dětské kliniky z Prahy. Postupně informovali o počtu dětí léčených náhradou funkcí ledvin v ČR (Šimková), počtu dětí transplantovaných a výsledcích transplantací v ČR (Seeman), o komplikacích po transplantaci (Vondrák) a imunosupresivní léčbě u dětí

(Dušek). Janda potom shrnul, co může udělat nefrologická ambulance a praktický pediater pro děti s chronickým selháním ledvin.

V posledním bloku Kolský seznámil posluchače s registrem dětských renálních biopsií, Seeman poukázal na význam oslabení poklesu nočního krevního tlaku při 24 hodinovém ABPM, Podracká z Košic se zabývala imunosupresivní léčbou nefrotického syndromu.

Nedílnou součástí Pracovních dnů je v posledních letech i sesterská sekce. Letošní odborný program této sekce měl jako hlavní téma úlohu sestry při vyšetřování dětí s onemocněním ledvin. Byla probrána práce sestry při vyšetření dítěte radionuklidovými metodami (Šaberzanová, Praha), při mikční cystourethrografii (Ženklová, Litoměřice) a při urodynamickém vyšetření (Hanáková, Olomouc). Kermelová z Olomouce se potom zabývala problematikou měření krevního tlaku u kojenců a batolat.

Odborný program byl zakončen blokem zajímavých kazuistik a prohlídkou posterů.

V rámci 25. pracovních dnů byl i bohatý společenský program. Měli jsme možnost navštívit Arcibiskupský palác a vyslechnout si koncert komorního kvarteta Gamavila v Kapli Božího Těla v konviktu. Ke zdaru společenského večera v prostorách RCO významně přispěli členové HB bandu.

-pg-

Rektorka UP vyhlašuje soutěž

o Cenu rektorky UP

za nejlepší vědeckou nebo uměleckou práci studentů bakalářských a magisterských studijních programů v roce 2004

a) vydanou tiskem;

b) předloženou jako rukopis či umělecké dílo.

Cena rektorky UP se uděluje za práce v oboru a) biomedicínských věd; b) matematiky; c) přírodních věd; d) pedagogických a psychologických věd; e) jazykovědy a literární vědy; f) věd o umění; g) muzikologie; h) ostatních společenských věd; i) za realizaci uměleckého díla.

Autor oceněné práce obdrží finanční odměnu ve výši 3 500 Kč formou mimořádného stipendia z centrálních prostředků UP. Cena nemusí být udělena v každém z vyhlášených oborů.

Přihlásit je možno seminární (ročníkové), diplomové a jiné studentské práce (do soutěže nebudou přijaty práce, které již byly přihlášeny v minulých letech), popřípadě jejich ucelené části. Přihlášeny mohou být i práce, které se neúčastnily soutěže na fakultách.

Práce předkládají jejich autoři ve třech vyhotovených ve standardní úpravě (pevně spojené listy) současně s vyjádřením konzultanta a přihláškou, která je k vyzvednutí na úseku prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu. Konzultant také navrhne dva oponenty. Realizace uměleckého díla se může doložit fotografickým, případně jiným záznamem. Práce se odevzdávají na úseku prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu.

Práce ucházející se o Cenu rektorky UP se předkládají do 30. září 2004. Prorektor vyžádá dva oponentské posudky, jimiž doplní materiály pro jednání komise.

Komise jmenovaná rektorkou UP předložené práce posoudí a vybrané práce navrhne rektorce UP k ocenění.

Rektorka UP vyhlašuje

Cenu rektorky

pro nejlepší sportovce z řad studentů UP pro rok 2004.

Cena rektorky se uděluje jednotlivcům za nejlepší sportovní výsledky, kterých dosáhli v akademickém roce 2003/2004.

Návrhy na ocenění mohou podávat všichni členové akademické obce UP v Olomouci.

Ocenění obdrží finanční odměnu ve výši 3 500 Kč formou mimořádného stipendia z centrálních prostředků UP.

Návrhy se předkládají do 30. září 2004 na úsek prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu, kde je k dispozici i návrhový list.

Komise jmenovaná rektorkou UP předložené návrhy posoudí a navrhne studenty k ocenění.

Úspěšné minisymposium z nelineární analýzy

■ Ve dnech 14.–15. 6. 2004 proběhlo na Katedře matematické analýzy a aplikací matematiky PŘF UP minisymposium z nelineární analýzy. Přednášejícími byli čtyři špičkoví polští odborníci: prof. K. Goebel (ex-rector Univ. M. C. Skłodowskiej, Lublin), prof. L. Górniewicz (ředitel Centra nelineárních studií J. P. Schaudera, Toruň), dr. W. Kaczor (Univ. M. C. Skłodowskiej, Lublin) a J. Myjak (vedoucí Katedry matematiky Univ. L'Aquila, Itálie).

Přestože bylo minisymposium určeno zejména doktorandům, na své si přišli i zkušenější badatelé. Zvláště byl oceňován nadhled a poukazy na souvislosti, týkající se současného stavu této zásadní problematiky, bez níž si nelze představit exaktní (post)moderní přírodovědu.

Zdá se, že úspěch akce se stane zárodkem nové tradice s periodicky se měnícím místem konání.

Prof. J. Andres, CSc.,

vedoucí Katedry matematické analýzy a aplikací matematiky PŘF UP, foto archiv katedry

OTÁZKA PRO PŘEDSEDU AKADEMICKÉHO SENÁTU UP

Na předsedu Akademického senátu UP MUDr. Z. Zlámala se prostřednictvím Žurnálu UP obrátil jeden ze čtenářů univerzitního týdeníku s následující otázkou:

Na Lékařské fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě prý zavedli periodické atestace docentů a profesorů. Spočívají v tom, že asi po třech letech předkládají komisi své odborné publikace vydané v tomto časovém intervalu. Kdo nemá co předložit, neztrácí akademický titul, ani místo, ale je mu snížen plat k úrovni odborného asistenta. Účel tohoto opatření je zřejmý motivační. Čím více publikací, tím větší šance na mimorozpočtové (grantové) peníze, větší věhlas fakulty, výhodnější pozice fakulty v kompetici o prostředky. Iniciativa k tomuto opatření prý vzešla z akademického senátu. Je to pravda? Jaká mají hodnotící kritéria? Uvažuje se o něčem podobném také na UP?

K otázce atestací docentů a profesorů

O opatření tzv. „periodických atestací“ docentů a profesorů na Univerzitě Komenského v Bratislavě, kteří by pravidelně předkládali výsledky své vědecké práce zvláštní komisi a byli finančně sankcionováni za nízkou kvalitu (což prý všechno vzešlo údajně z Akademického senátu!), nemám zábrany. V zápisech zasedání AS LF Univ. Komenského z prosince 2003, února a dubna 2004 o ničem podobném není zmínka. Obecně lze jistě chápat všechny snahy, které podpoří vědecko-výzkumnou kvalitu VŠ. Osobně si však myslím, že systém sankcí vůbec není motivační, ba naopak. Dehonostující kontrolu kvality vědecké práce učitele s vyhrůzkou finančního postihu považují na VŠ za zcela neúnosnou a hloupou. Asi by spíš vedla k tendencím opustit fakultu a hledat uplatnění např. ve zdravotnickém rezortu, kde navíc jsou příznivější finanční podmínky.

V dnešní společnosti je velmi obtížné získat adepty pro vědecko-výzkumnou práci, protože společnost vládne sobecké, konzumní společenské mravy. V kontrastu s dobou nedávno minulou dnešní obrovská nabídka osobních požitků a prožitků, snaha jedinců všechno mít, poznat, zkusit, ovlivňuje a nabourává i vznik a stabilitu základní společenské jednotky – rodiny a v ní počet dětí. Založit rodinu a vychovávat děti je „osobní oběť“! Dělat vědu je ještě větší oběť. Mladých absolventů LF, kteří mají talent a trpělivost a kteří by byli ochotni věnovat vědě svůj „volný čas“ na úkor osobních zájmů, je velmi málo. I z těch, kteří již vědeckou práci zkusili, řada odchází pro nemožnost únosně finančně zajistit své společenské nároky.

Neznám manažerský recept jak zlepšit vědecko-výzkumnou kvalitu vysoké školy. Je však zřejmé, že pro výkonného vědce je jeho badatelská činnost koníčkem. Je to zajímavá aktivita, které je ochoten obětovat téměř všechny jiné zájmy. Těchto mimořádných jedinců je jako šafránu. Z nich by se však měli stát vedoucí vědeckých týmů a měli by mít pro svoji práci organizačně zelenou. Příklady ze života ukazují, že lidé lze získat a vychovat na pracovištích, jejichž vedoucí pracovníci jsou nadšenci, mají invence a dlouhodobé výzkumné programy s využíváním grantových zdrojů, jimiž přesvědčivě finančně doplňují základní mzdy členů svých týmů.

MUDr. Z. Zlámal, CSc.

AFO 2004: více než padesát soutěžních snímků

Výběrová komise AFO 2004 dokončila před několika dny náročný výběr snímků a multi-mediálních pořadů, které se počátkem října utkají o festivalové ceny. Porotci vybírali z 88 pořadů a do soutěže pustili 53 dokumentů z 16 zemí. Pro větší přehlednost budou tyto pořady uváděny v několika tematických celcích.

Některé pořady, zejména pokud jsou součástí delších cyklů, budou promítnuty mimo soutěž. To se týká i filmů studentů FAMU, které nelze zařadit do žádné ze soutěžních kategorií, ale byla by škoda, kdyby je návštěvníci festivalu neviděli.

Je zajímavé, jak se oproti loňskému roku změnila témata přihlášených dokumentů, jež

AFO jede do kraje

Letošní ročník mezinárodního filmového festivalu dokumentárních filmů Academia film Olomouc začíná v těchto dnech promítáním v rámci akce pro střední školy v celém regionu. Již v minulém roce se projekt AFO jede do kraje setkal s příznivým ohlaselem, a proto letos organizátoři nabídli středním školám možnost projekci zajímavých dokumentů z minulých ročníků přímo ve školách. Akce začala v květnu v Konici, závěrem června pokračuje v Prostějově a Šumperku, na září si zatím projekce objednaly školy v Kojetíně a Přerově. Kdo by měl zájem o promítání, může oslovit garanta projektu J. Novotného (585 633 042, honza@ffnw.upol.cz).

Mottem letošního ročníku AFO, který výrazně podporil Olomoucký kraj, město Olomouc a další partneři, je *Patnáct let na cestě... Festival chce divákům*

Nový pohled na Jana Šrámka

Jen málo politiků ve své politické straně zanechal za sebou tak výraznou stopu, jako je tomu v případě Mons. prof. Jana Šrámka (1870–1956) v dějinách českého politického katolicismu: v 90. letech 19. století založil křesťansko-sociální stranu na Moravě a stál u kolébky (1919) i jednoho z tragických zlomů (1948) ve vývoji Československé strany lidové ve funkci předsedy. Byl stranickým lídrem, ale také významným státníkem: jako ministr působil takřka ve všech vládách první Československé republiky, předsedal exilové vládě v Londýně v období druhé světové války a po jejím skončení mu byla svěřena funkce místopředsedy vlády. Teprve komunistický převrat v únoru 1948 udělal tečku za Šrámkovou více než 50 let trvající politickou dráhou, kterou nový totalitní režim „ocenil“ internací a možností „léčit si“ nemoci stáří ve Valdicích a jiných podobných vyhlášených věznicích...

Právě pohnutý závěr Šrámkovy života vyplývající z jeho ideologické závadnosti profesí římskokatolického kněze způsobil, že tato významná postava českých politických dějin 20. století není dostatečně zhodnocena a mnohdy je i dnes třeba bojovat s předsudky a podezobáním. Pokusem o rehabilitaci a kritické zhodnocení Šrámkovy životního díla byla konference nazvaná *Jan Šrámek – kněz, státník, politik*, kterou v září 2003 uspořádaly

Pociťujete nedostatek konkrétních a aktuálních informací? Chcete se něco více dovědět o některém pracovišti UP? Víte o zajímavých akcích na UP? Chcete se podělit se svými názory, postřehy a připomínkami s ostatními členy univerzitní obce?

Využijte e-mailu, pište, faxujte na adresu redakce Žurnálu UP, nebo nás přijďte navštívit osobně na Křížkovského 8!

Na vaše podněty se těší a odpovědi na vaše otázky se bude snažit zprostředkovat redakce Žurnálu UP.

se týkají současnosti. Tvůrci si nejvíce všímají násilnosti v Izraeli a Palestině, násilí obecně, terorismu (např. *Channels of Rage, NO 17, La Notte di Toto, Ostatní dyktator Evropy?, Final Solution*). Z jiného úhlu se obdobné problémy objevují v pozoruhodném dokumentu Deutsche Welle, který v šesti částech upozorňuje na jednu z největších hrozeb lidstva, nedostatek vody (*Der durstige Planet*).

Mezi dokumenty s historickou tématikou se stejně jako v loňském roce objevují díla vracející se ke druhé světové válce a komunistické minulosti (*Rote Kapelle, Solovky – svatá země, Vlastenci zapadli u Tobrúku, Doctissima Růženka*). Zájemce o starou historii by mohl zaujmout dokument *Římané za*

připomenout jednak výročí sametové revoluce, ale zejména přiblížit témata a skutečnosti spojené s dlouhou cestou od totality k demokracii. Organizátoři festivalu připravili pro školy novinku, tzv. „index“ pro účastníky projekcí, který souvisí s mottem festivalu. Index obsahuje pět otázek z nedávné historie a pět se přímo zabývá AFO. Otázky jsou koncipovány tak, že všechny odpovídky týkající se Academia filmu a jeho historie mohou studenti najít na webových stránkách AFO – <http://www.afo.cz>. Studenti pak vyplněné indexy budou posílat prostřednictvím vyučujících na adresu sekretariátu AFO: Academia film Olomouc, Univerzita Palackého, Křížkovského 8, 771 47, Olomouc. Na nejlepší vylosované respondenty čekají ceny.

-pv-

humny! či rekonstrukce měst Alexandrie a Kartágo.

Své pořady najdou v nabídce i zájemci o architekturu (např. *Paní Gröblovka, Les maisons d'Antti Lovag*), nechybí samozřejmě ani několik dokumentů o umění (*Majster Pavol z Levoče, Kochany i nienawidzony, Blízko srdce*). Dokument *Český Woodstock* mapuje historii rockového festivalu v Trutnově, o čem je *Imagine IMAGINE* asi není třeba vysvětlovat.

K obrazově nejatraktivnějším dílům patří dokumenty o zvířatech (např. cyklus o zvířatech Brazílie), stejně jako cestopisy (*OMO – cesta do praveku*).

Jako vždy budou v programu i letos zastoupeny dokumenty sociologického ražení (*Co nám chybí ku štěstí... Kristova léta, dámy, Grow or Go, Útek do Albánska*). Zajímavou úvahou je rakouský dokument o americké duši (*American Psyche*).

Poměrně velkou skupinu tvoří pořady o zdravotních problémech. Jsou v ní i pořady, které uvádí Česká televize pod názvem *Diagnóza*.

A ještě jednu zajímavost na závěr – v dokumentu *Návrat do neobyčejných let* účinkuje loňský držitel Ceny za přínos kinematografii Vojtěch Jasný. Takže pan režisér bude alespoň touto formou letos opět v Olomouci.

-pv-

ROZHOVOR

AFO chce připomenout sametovou revoluci

O přípravě 39. ročníku filmového festivalu dokumentárních filmů AFO, který letos na podzim proběhne v Uměleckém centru UP v Olomouci, jsme hovořili s ředitelem festivalu **PhDr. R. Hladkým**:

Co letošní ročník přinese?

V letošním roce chceme v obecnější rovině připomenout 15. výročí sametové revoluce z roku 1989, abychom zmapovali cestu, kterou naše společnost prošla od 17. listopadu do dneška. Proto je motto festivalu „15 let na cestě“. Motto není svazující, neovlivňuje charakter festivalu v soutěžní části. Soutěž zůstává stejná a otevřená dokumentárním filmům, populárně-vědeckým filmům, případně didaktickým projektům tak, aby byla zachována kontinuita s minulými ročníky. Letošní zaměření ovlivní spíše doprovodné akce – semináře, setkání se zajímavými osobnostmi, výstavy, koncerty apod. Například semináře připomínají, co se událo v Olomouci i v celé zemi před 15 lety z pohledu tehdejších studentských vůdců či členů Občanského fóra.

Jedním jste o účasti například i s prezidentem Václavem Havlem a současným prezidentem Václavem Klausem, kteří jsou významnými nositeli myšlenek a proudů ovlivňujících život v zemi za posledních 15 let?

Všichni čeští prezidenti byli osloveni. Od kanceláře prezidenta máme vyjádření, že hlava státu by filmový festival i univerzitu navštívila, ale zatím nemůže s jistotou potvrdit termín. Účast exprezidenta Havla vždy komplikuje jeho nabitý program a čas od času také jeho zdravotní stav. Jeho kancelář o nás ví, ale jeho návštěva jistá není.

Jak vypadá nabídka toho hlavního, tedy filmů, které se tu budou promítat?

Kromě soutěžních snímků se snažíme obohatit nabídku o filmy, které nemusí striktně odpovídat parametrům festivalové soutěže, ale mohou přinést oživení. Jedním z takových projektů je filmové pásmo americké režisérky Kasumi, která patří mezi přední filmové experimentátorky ve světě. Divákům přinese také možnost podívat se v širším záběru na tvorbu předních českých dokumentaristů – Karla Vachka a Kristiny Vlachové. Samotná soutěžní produkce vždy přináší velmi zajímavé snímky.

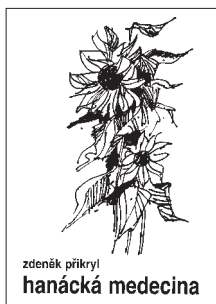
-pv-

katedry politologie a historie FF UP v Olomouci. Nyní vychází i stejnojmenný sborník příspěvků z této akce, obsahující 25 studií českých, slovenských a slovinských historiků a politologů, který jednoznačně ukazuje správnost záměrů organizátorů zaplnit alespoň část dluhu vůči J. Šrámkovi, čestnému doktorovi olomoucké teologické fakulty z roku 1927, a současně je dalším výstupem z dlouhodobě sledovaného výzkumu dějin politického stranictví a politických systémů realizovaného na obou zmíněných katedrách. Šrámkovský sborník nesporně obohacuje každého čtenáře zajímavějšími se o moderní české dějiny.

Prof. P. Marek, Dr., Katedra politologie FF UP

Publikace Společnosti J. L. Fischera

Společnost J. L. Fischera vydala na jaře 2004 dvě útlé, zato informativní publikace: první k 60. výročí úmrtí prof. ThDr. Aloise Musila (20 Kč), druhou pozoruhodnou práci prof. Z. Příkryla *Hanácká medicína* s grafikami a vloženým grafickým listem autora (30 Kč). Ke koupí jsou obě publikace na vrátnici CMTF UP.

zdeněk příkryl
hanácká medicína

-jm-

Pristina Summer University

Pristina Summer University (Kosovo) nabízí možnost výuky pro profesory, lektory v době letních prázdnin od 12.–30. 7. 2004.

Blíží informace najdete na www.academictraining.org a zájemci se mohou přihlásit na Academic Training Association e-mail: PSU@academictraining.org.

INFORMACE, OZNÁMENÍ, POZVÁNKY

Mezinárodní konference o genetice a šlechtění
tykvoovitých rostlin

„8th EUCARPIA Meeting on Cucurbit Genetics and Breeding“

Pod záštitou EUCARPIA (Evropské asociace pro výzkum ve šlechtění rostlin – European Association for Research on Plant Breeding) se ve dnech 12.–16. 7. 2004. uskuteční v Olomouci mezinárodní vědecká konference o genetice a šlechtění tykvoovitých rostlin, jejímž pořadatelem je Katedra botaniky PŘF UP. Hlavní náplní konference, již se zúčastní více než 150 zástupců z 28 zemí čtyř kontinentů, jsou nové teoretické a praktické poznatky v oblasti výzkumu genových zdrojů, rezistence k chorobám a škůdcům, genetiky a šlechtění, rostlinných biotechnologií a genových manipulací u tykvoovitých rostlin.

Více informací viz <http://www.cucurbitaceae.upol.cz>.

Centrum interdisciplinárních studií
ve spolupráci s MZV ČR,
Katedrou environmentálních studií FSS MU
pořádají v Olomouci
ve dnech 29. srpna–3. září 2004

7. letní školu rozvojové pomoci a spolupráce

Letní škola je určena zájemcům o problematiku rozvojových zemí, kteří se hodlají zapojit do programů rozvojové a humanitární pomoci. Uchazeči se přihlásí dopisem se stručným životopisem a zdůvodněním zájmu, který zašlou (možno i v elektronické podobě) **do konce června 2004** na adresu: M. Jahoda, Centrum interdisciplinárních studií, Univerzita Palackého, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc, e-mail: jahoda@rupnw.upol.cz.

Další informace: www.development-studies.cz.

Katedra hudební výchovy PdF UP pořádá pod záštitou děkana PdF UP prof. F. Mezihoráka, CSc., za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a statutárního města Olomouce

mezinárodní hudební festival

Baroko 2004.

Jezuitský konvikt Olomouc

6. července – 28. září.

Podrobné informace viz <http://damian.aktualne.cz>.

Pozvánka na exkurzi

Katedra církevních dějin CMTF UP pořádá odbornou exkurzi do Říma ve dnech 17.–27. 11. 2004. Program: Orvieto, Řím, Monte Cassino, cisterciácký klášter Cassamari, Ravenna. Cena: doprava a poplatky 3 350 Kč, 8× ubytování se snídaní po 14 Eur. Exkurzi vede prof. M. Pojsl.

Podrobnější informace na katedře nebo mail pojsl@cmtf.w.upol.cz.

Pavel Herynek / Šperky, objekty, kresby / 1974–2004

Muzeum umění Olomouc 15. července – 26. září 2004

Muzeum umění Olomouc uvádí zatím největší přehlídku tvorby olomouckého výtvarného umělce a pedagoga doc. P. Herynka, výrazné osobnosti současného českého kulturního života, mj. zakladatele a vedoucího ateliéru Kov a šperk na Katedře výtvarné výchovy PdF UP (1990–2003).

P. Herynek: „Našim Indiánům“, 1994–1995. Kůžel: dřevo, kovová fólie, barva v. 26,7 cm, Ø 20 cm.

-red-

UNIVERZITNÍ PRACOVNÍŠTĚ INFORMUJÍ

Mnoho povyku pro e-learning? /V/

Seriál o elektronickém vzdělávání – závěr

E-learning na akademické půdě

Jak již bylo v minulých dílech mnohokrát řečeno, rozvoj e-learningu kráčí ruku v ruce s rozvojem informačních a komunikačních technologií. Managementy škol i pedagogická veřejnost si stále silněji uvědomují, jaké příležitosti se díky novým technologiím otevírají. České vysoké školy, za podpory státu, již v 90. letech začaly budovat nezbytnou technickou a technologickou infrastrukturu – počítačové sítě, připojené na Internet. Jako první vybudovalo svou počítačovou síť České vysoké učení technické v Praze již v roce 1990. Fenomén e-learningu v rámci pedagogického procesu začíná působit o pár let později, současně s rozvojem distanční formy vzdělávání. E-learning je od roku 1999 podporován Národním centrem distančního vzdělávání v Praze. Hlavní důraz je přitom kladen právě na profesní rozvoj pedagogů v této oblasti. Za podpory programu Phare byl realizován distanční kurz LOLA (Learning about Open Learning) s e-learningovou podporou. Cílem kurzu bylo ukázat, co mohou nebo naopak nemohou pedagogové očekávat od vzdělávacích platform pro e-learning.

Zavádění e-learningu na půdu vysokých škol je výrazně podporováno ministerstvem školství, respektive státem. Kromě morální podpory a ocenění se školám dostává zajímavá finanční podpora prostřednictvím podpůrných programů. Právě v těchto měsících vyhlásilo ministerstvo tématu tzv. rozvojových programů na rok 2005, které jsou zaměřeny na rozvoj informačních a komunikačních technologií podporující akreditované studijní programy a tvorbu multimediálních vzdělávacích pomůcek. Dále ministerstvo podpoří projekty zaměřené na další vzdělávání akademických pracovníků v oblasti informačních technologií a moderních výukových postupů. V rámci podpory rozvoje struktury je preferováno rozšíření nabídky akreditovaných studijních programů v kombinované a distanční formě.

Ruku v ruce s finanční podporou ministerstvo deklaruje také konkrétní požadavky na charakter distančního, respektive kombinovaného studia. V těchto studijních programech musí být jednoznačně popsán způsob výuky v distanční části, včetně začlenění e-learningu. Nezbytné nutně je zajištění možnosti komunikace studenta s vyučujícím přes Internet. Informačních a komunikačních technologií má být využíváno také pro distribuci studijní literatury a zejména pro zkvalitňování jejich pedagogické úrovně, vlivem multimediálních prvků.

Vysoké školy se v tomto ohledu vyrovnávají s náročným úkolem. Zavedení e-learningu vyžaduje nejen značné finanční investice do technologií a technického vybavení. Je nezbytné provést kvalitní odbornou přípravu akademických pracovníků a připravit takové motivační nástroje, které přesvědčí o atraktivitě e-learningu.

Podíváme se nyní, jak přistupují k tomuto úkolu na několika vybraných vysokých školách v České republice.

Univerzita Karlova v Praze

Od roku 1994 zde působí **Laboratoř distančního vzdělávání**, která se věnuje aplikaci online formy vzdělávání ve vysokoškolské praxi. Pracovníci laboratoře se věnují zejména pedagogickému výzkumu a testování technologických řešení e-learningu. Testována je aplikace e-learningu v různých formách vzdělávání (podpora prezenčního studia, distančního i kombinovaného), pro nejrozšířenější cílové skupiny (studenti VŠ, žáci škol, dospělí, učitelé, zaměstnanci) využívající plejádou výukových metod s rozličně nastavenými výukovými cíli v různých oborech. Preferovány jsou spolehlivé a flexibilní systémy s možností úprav podle aktuálních potřeb školy (výukových, technologických, organizačních). V rámci projektu Podpora profesního rozvoje učitelů byl vzdělávací portál TELMAE (<http://telmae.karlov.mff.cuni.cz/>). Portál funguje jako podpůrné prostředí pro e-learningové kurzy zaměřené na zavádění ICT do výuky, distanční vzdělávání, řízení a tutorování v on-line výuce, testy a testování v on-line výuce, studium virtuálních pro-

středí, apod. Laboratoř za dobu svého působení již realizovala více než 140 kurzů.

Univerzita Hradec Králové

První plně distanční kurzy zde vznikly již v roce 1997, byly založeny na využití www stránek. Na těchto stránkách pedagogové prezentovali studijní materiály, zadávali cvičné úkoly nebo úkoly k samostatnému vypracování. Komunikace se studujícími probíhala prostřednictvím elektronické pošty. V dalších letech škola začala pro distribuci tzv. e-předmětů využívat e-learningové platformy, nejdříve Learning Space, později WebCT. Od roku 2001 byly e-předměty poprvé nasazeny do výuky graduálních studentů. Vedení univerzity výrazně podporuje zvyšování počítačové gramotnosti a její uplatňování pedagogové ve své praxi. Zaměstnanci mají možnost při Institutu dalšího vzdělávání UHK získat certifikát ECDL (European Computer Driving Licence). Držitel certifikátu automaticky získává nárok na zvýšení osobního příplatku. Podporována je také tvorba e-learningových studijních materiálů. Pedagog, který připraví materiál, nahrazující 2 hodiny přímé výuky týdně za semestr může nárokovat odměnu až ve výši 20 000 Kč. Svůj pedagogický materiál musí však obhájit před odbornou komisí.

Virtuální Univerzita VIRTUNIV

V Moravskoslezském kraji vzniklo v roce 1999 sdružení tří univerzit – Ostravské univerzity, Technické univerzity a Slezské univerzity. Cílem sdružení, respektive jejich společného projektu bylo vytvořit základ virtuální univerzity. Původním záměrem bylo vytvoření vlastního virtuálního prostředí pro vzdělávání. V průběhu realizace však bylo od tohoto záměru ustoupeno a byla zvolena cesta komparace a testování různých e-learningových platform z hlediska jejich pedagogických funkcí. Fakulta VIRTUNIV v současné době využívají systém Tutor 2000 a ToolBook. Současně je v provozu systém Learning Space, který obsahuje některé funkce chybějící v systému Tutor 200. Celouniverzitní centrum informačních technologií má za úkol průběžně testovat další systémy, které jsou provozovány vysokými školami po celém světě.

Univerzita Palackého v Olomouci

Historie e-learningu začíná výzkumným projektem KARPO (kariérový postup učitelů) v letech 2000–2001. Řešitelem projektu byla Fakulta tělesné kultury. Cílem projektu bylo otestovat a evaluovat nově vytvořený produkt Unifor. Využívání Uniforu bylo postupně rozšířeno na další čtyři fakulty.

V roce 2003 přistoupila univerzita k záměru vybudování základů celouniverzitního e-learningového studijního prostoru, jako nezbytné platformy pro distanční formu vzdělávání. Zabezpečením rozvoje distanční formy vzdělávání bylo pověřeno Centrum distančního vzdělávání (<http://www.cdvi.upol.cz/>). Centrum připravilo pro akademické pracovníky komplexní vzdělávací nabídku, která obsahuje především plně distanční kurz Distanční minimum. Pedagog si v roli distančního studenta osvojí základní témata distančního vzdělávání, včetně dovednosti psaní distančních studijních textů, tutežského vedení výuky a e-learningu. Kromě kurzu pracoviště pravidelně realizuje tematicky zaměřené semináře s webovou podporou. K problematice e-learningu byl realizován cyklus prezentací e-learningových systémů, byl vydán studijní text „E-learning v distančním vzdělávání“ a multimediální materiál „Learning Management Systems“. Pracoviště je v současné době koordinátorem celouniverzitního projektu „Zavádění e-learningu na UP“. V rámci projektu v současné době probíhá výběr systému, který bude základem celouniverzitní platformy.

O výsledcích výběru i dalších postupech budeme čtenáře UP Žurnálu informovat po přírodních.

Mgr. I. Hoblíková,
vedoucí Centra distančního vzdělávání UP

Na závěr seriálu připravilo CDV UP pro zájemce „zkušební“ křížovku (viz str. 10).

O termínu reformy ubytování a stravování zatím nerozhodnuto

Průslušná vysokoškolská grémia podávají závěrečná stanoviska k návrhu reformy financování ubytování posluchačů vysokých škol. Na svém pátém zasedání 20. 5. 2004 tak učinil nejprve Sněm Rady vysokých škol, poté se na společném stanovisku shodly Předsednictvo i Plénum (viz str. 2) České konference rektorů. Sněm RVŠ, nejvyšší orgán Rady vysokých škol, se převážnou většinou hlasů shodl na tom, že podpoří návrh MŠMT ČR, které chce rozdělovat peníze na ubytování studentů podle počtu řádně studujících, nikoli podle počtu lůžek na kolejích. Zmíněným usnesením (viz www.radavs.cz) tak Rada vysokých škol uzavřela více než roční práci, kterou návrhu uvedené reformy věnovala. Na její současné verzi se podílela společně se svou Studentskou komorou (SK RVŠ) a MŠMT ČR.

Stát dosud dotoval pouze ubytování těch studentů, kteří získali místo na kolejích. Předložený návrh MŠMT ČR, jenž by měl umožnit podporu studentského bydlení nezávisle na kapacitách kolejí, předpokládá, že státní dotace na ubytování studentů bude rozdělena mezi

Stanovisko Předsednictva ČR k návrhu reformy dotace na ubytování a stravování studentů

O návrhu reformy dotace na ubytování a stravování studentů jednalo také Předsednictvo České konference rektorů. Na svém posledním zasedání přijalo stanovisko, které bylo dáno k dispozici náměstkovi ministryně školství, mládeže a tělovýchovy pro vědu a vysoké školství doc. P. Kolářovi, CSc., a všem rektorům a rektorům sdruženým v ČR:

Předsednictvo České konference rektorů (ČKR) se na svém 64. zasedání, které se uskutečnilo 26. května 2004 v Praze, seznámilo s návrhem reformy dotace na ubytování a stravování studentů, který připravilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy z podnětu Rady vysokých škol.

Předsednictvo ČKR konstatuje, že rektori veřejných vysokých škol jako představitelé vlastníků ubytovacích a stravovacích zařízení nemohou souhlasit s tím, aby dosavadní dotace na ubytování a stravování studentů byla zrušena nebo jakkoli krácena.

V případě, že bude reforma přesto prosazována, má Předsednictvo ČKR k předloženému návrhu tyto konkrétní připomínky:

- nepovažuje podkladovou zprávu pro daný návrh za dostatečnou,*
- nepovažuje oddělené řešení problematiky ubytování a stravování za vhodné a upozorňuje na to, že by uvedený postup mohl vést k vážnému zhoršení hospodářské situace menz, kterému by se v krátké době, která je k dispozici, dalo jen obtížně přípravnými opatřeními čelit,*
- nesouhlasí s termínem 1. ledna 2005 jakožto s datem, od kdy by měl být nový systém realizován, a považuje za nutné případnou realizaci návrhu odložit na začátek akademického roku 2005/2006, tj. na 1. října 2005,*
- považuje podmínku studia v prvním studijním programu, nebo ve studijním programu na něj navazujícím pro započtení studenta za retroaktivní penalizaci; přínejmenším by bylo vhodné zmírnit její tvrdost,*
- konstatuje, že možnost navyšování dotace uvedené v poslední větě části I návrhu je formulována velmi neurčitě,*
- upozorňuje na formální chyby v návrhu – např. student nemůže studovat na vysokoškolském ústavu, vždy je zapsán na vysoké škole nebo na fakultě.*

-red-

Upozornění Menzy UP

Ve dnech 26. 7. – 8. 8. 2004 probíhá celozávodní dovolená v hlavní menze. V tomto období je uzavřena výdejna i bufet. Menza Nefedín zůstává s některými omezeními v provozu. Aktuální provozní doba je zveřejněna na http://skm.upol.cz/provozni_doba_menzy.htm.

jednotlivé vysoké školy podle počtu studentů, kteří studují ve standardní době, v prvním nebo na něj navazujícím studovaném programu, jsou občany ČR nebo jiného státu EU a nemají trvalé bydliště v okrese sídla školy nebo fakulty, na níž studují (resp. v Praze). Vysoké školy tyto prostředky poskytnou jednotlivým studentům prezenčního studia v podobě stipendia, a to podle svých vnitřních pravidel. *Podle kritérií v pravidlech bude MŠMT ČR rozdělovat peníze na vysoké školy, je na nich, jak je rozdělit na stipendia. Podmínkou však je, že všechny peníze musejí být vyplaceny na tento účel. Tzn. že například UP může vytvořit ve svém Stipendijním řádu taková kritéria, která připouštějí rok navíc kvůli studiu v zahraničí, či taková kritéria, která zohledňují sociální situaci atp.,* podrobněji přiblížil situaci M. Kohajda, jenž zastupuje studenty UP ve SK RVŠ. M. Kohajda Žurnálu potvrdil, že SK RVŠ v současné době usiluje o to, aby se stipendium dostalo na úroveň dnešního příspěvku na lůžko. Ten dnes čítá 890 Kč. *Původní stipendium mělo být minimálně 670 Kč, MŠMT ČR však již sdělilo, že počítá pro příští rok ze své kapitoly s 20% zvýšením dotace na tato stipendia, což vyšší příspěvku posune na částku na hranici 800 Kč. O dalším zvýšení se bude jednat s Ministerstvem financí ČR. Aktivně hledáme dalších minimálně 90 Kč na osobu,* doplnil M. Kohajda.

Vlastní stanovisko k navrhované reformě zaujalo Předsednictvo České konference rektorů na svém

zasedání 26. 5. 2004 (viz níže), v němž konstatuje, že rektori veřejných vysokých škol ČR nesouhlasí s tím, aby dosavadní dotace na ubytování a stravování studentů byla zrušena nebo jakkoli krácena. V případě, že by reforma byla i nadále prosazována, předložilo Předsednictvo ČR k prezentovanému návrhu reformy připomínky, v nichž je zmiňována průslušná podkladová zpráva pro návrh reformy jako nedostatečná, ČKR dále nesouhlasí s nastartováním reformy k 1. 1. 2005, za nevhodné považuje též řešení týkající se oddělení problematiky ubytování a problematiky stravování. Stanovisko Předsednictva ČR podpořil také Akademický senát UP. Na svém zasedání 9. 6. 2004 doporučil zmiňovanou reformu dopracovat a její nastartování posunout na akademický rok 2005/2006.

O schválení či neschválení návrhu připravené změny dotace na ubytování vysokoškolských studentů rozhodne v nejbližší době MŠMT ČR. Jak Žurnálu UP potvrdil Ing. J. Beneš, CSc., z tamního odboru vysokých škol, další veřejná diskuse na toto téma se již neočekává: ministerstvo je i nadále přesvědčeno, že zavedení navrhované reformy je účelné (může odlehčit převisu poptávky po ubytování na kolejích) a že klady připravené reformy převažují nad negativy; diskutován je však stále termín zavedení reformy – začátek či polovina roku 2005.

M. Hronová

ZEPTALI JSME SE ZA VÁS

Sněm Rady vysokých škol odsouhlasil 20. 5. 2004 své stanovisko k reformě financování ubytování studentů vysokých škol. Učinil tak na dotaz MŠMT ČR, zda s reformou souhlasí, a to včetně navrhovaných kritérií v Pravidlech pro poskytování dotací veřejným vysokým školám pro rok 2005. Sněm RVŠ souhlasil se změnou pravidel. Univerzitu Palackého reprezentuje v průslušném grémiu devět členů její akademické obce; někteří z nich odpověděli redakci Žurnálu UP na následující dotaz:

Čím jste se při výše uvedeném hlasování řídil/a a jak jste hlasoval/a?

Mgr. M. Kudláček, PhD., FTK UP: *Otázka financování ubytování studentů VŠ byla na programu jednání sněmu RVŠ již v únoru tohoto roku, kdy sněm vyjádřil podporu (120 pro, 5 se zdrželo) s iniciativou studentské komory a stanoviskem předsednictva RVŠ v následujícím usnesení: „Sněm konstatuje akutnost a naléhavost řešení problematiky podpory ubytování a stravování studentů. Žádá MŠMT ČR i další zainteresované subjekty, aby urychleně hledali optimální model řešení.“*

Zásadním problémem financování ubytování na VŠ je nedostatečná kapacita kolejí, které dostávají dotace od MŠMT, a z toho vyplývající diskriminace těch studentů, kteří mají svůj domov (nejen formální místo trvalého pobytu) daleko od místa VŠ, a musejí si tedy zajistit ubytování mimo koleje. Ve srovnání se studenty ubytovanými na kolejích jsou jejich životní náklady výrazně vyšší. Tento problém vznikl mimo jiné rychlým nárůstem počtu studentů VŠ a nedostatečnou finanční podporou pro budování dostatečných kapacit. Zájemcům o více informací k této problematice doporučuji studium materiálů RVŠ: - stanovisko předsedy RVŠ z února 2004 (<http://www.radavs.cz/clanek.php?oblast=59&c=403>), návrh SK RVŠ z února 2004 (<http://www.radavs.cz/prilohy/4subshr.doc>), podklady pro jednání z května 2004 MŠMT (<http://www.radavs.cz/clanek.php?oblast=14&c=444>).

Jsem si vědom toho, že reforma ubytování se finančně dotkne současných studentů na kolejích. Jsem však přesvědčen, že většina z nich by souhlasila s tím, že není správné jiné studenty diskriminovat tím, že jejich ubytování dotováno není, zatímco ubytování „kolejních studentů“ dotováno je. Osobně vidím zásadnější problém v tom, že ubytování na kolejích bude podléhat novému zdanění, a měla by se tedy zvýšit také dotace na ubytování.

Na otázku k hlasování sněmu RVŠ mohu sdělit, že 57 členů bylo pro, 8 proti a 9 se zdrželo hlasování. Já osobně jsem záměr reformy financování ubytovacích služeb pro studenty podpořil.

Mgr. P. Dvořák, CMTF UP: *Kvůli pobytu v zahraničí jsem se hlasování neúčastnil. Jinak se s výsledkem ztotožňuji, plně podporuji reformu nynějšího zcela nespravedlivého a diskriminačního systému ubytování na kolejích, který zvýhodňuje studenty na základě arbitrážního kritéria větší dojezdní vzdálenosti a nahrává zejména studentům ze Slovenska na úkor studentů místních. Rodiče těchto studentů neplatí v ČR daně a přesto jsou tiito studenti zvýhodňováni na úkor studentů, jejichž rodiče daně platí. Těto nespravedlnosti jsem byl svědkem při svých studiích jak na Masarykově univerzitě v Brně, tak na Karlově univerzitě v Praze.*

Doc. R. Kubínek, CSc., PíF UP: *Omlouvám se, ale váš dotaz nemohu zodpovědět. Ze jmenovaného jednání RVŠ jsem byl omluven. Byl jsem hlavním pořadatelem, alespoň pro fyziky důležité popularizační akce – Jarmarku fyziky, chemie a matematiky... Samozřejmě, že si uvědomuji, že jsem v RVŠ reprezentantem UP, ale svou neúčast jsem konzultoval předem se zástupci fakulty.*

Prof. J. Hálek, CSc., LF UP: *Bohužel jsem se musel z RVŠ omluvit, neboť jsem byl na mezinárodní konferenci, která byla plánovaná již jeden rok dopředu.*

Prof. L. Ludíková, CSc., PdF UP: *Postoj, který zaujímám k reformě ubytování, jsem již několikrát prezentovala a nijak se nezměnil. S reformou mohu souhlasit, pokud se bude jednat o komplexní změnu – tedy jak ubytování, tak i stravování a pokud bude zabezpečena vyšším finančním krytím ze strany MŠMT. Reforma – tak jak je v současnosti připravena – s sebou nese řadu nedorozřešených problémů a domnívám se, že její realizace od 1. ledna 2005 by mohla být poměrně problematická, proto ji takto nemohu podporovat. Domnívám se však, že by se měla ještě dále diskutovat a její realizaci by bylo vhodnější časově posunout.*

JUDr. J. Sovinsky, PF UP: *Hlasoval jsem pro přijetí návrhu. Při hlasování se vždy řídím různými kritérii tak, aby řešení bylo pokud možno vyrovnané. Hlavní je ale vždy zájem akademické obce. Věřím, že návrh reformy by ji mohl být prospěšný.*

-red-

K výročí prof. MUDr. Václava Hájka, CSc.

Čas je neúprosný a všem stejně odpočítává prožitě roky. Tak i sedmdesátileté výročí Václava Hájka je aktuální skutečností. Domnívám se, že není třeba představovat mikrobiologické veřejnosti jeho pracovní a výzkumné úspěchy. Všechny lze charakterizovat celoživotní láskou k mikrobiologii, především ke stafylokokům. Vysoká publikační aktivita s celosvětovým ohlasem (patří k nejcitovanějším českým autorům) řadí jubilanta mezi špičky v oboru.

Jedním ze stěžejních výzkumných zaměření V. Hájka bylo studium vlastností stafylokoků a jejich taxonomie. Už v 70. letech pronikly jeho prioritní výsledky do povědomí světové odborné komunity (zejména identifikace odlišných fenotypových charakterů kmenů *Staphylococcus aureus* z různých druhů hostitelů – možností jejich biotypizace a popisy nových druhů *S. intermedius*, *S. chromogenes*, *S. hyicus*). Odrazem bylo přijetí Václava Hájka do Mezinárodní subkomise pro taxonomii stafylokoků při ICSB a ustanovení NRL pro stafylokoky na Ústavu mikrobiologie LF UP a FN Olomouc. K unikátním výsledkům rovněž patří pozdější objevy dalších nových taxonů – *S. muscae* a *S. saprophyticus* subsp. *bovis*. Dvě práce (Hájek V.:

Staphylococcus intermedius, a new species isolated from animals. *Int. J. Syst. Bacteriol.* 26: 401–408, 1976 a *Devriese L.A., Hájek V., et al. Staphylococcus hyicus* (Sompolinsky 1953) comb. nov. and *Staphylococcus hyicus* subsp. *chromogenes* subsp. nov. *Int. J. Syst. Bacteriol.* 28: 482–490, 1978) byly zařazeny podle citační klasifikace ISI k nejcitovanějším publikacím československých autorů všech přírodovědných oborů za období 15 let (1973–1988). Během svého působení ve funkci přednosty Ústavu mikrobiologie LF UP a FNO se Václav Hájek výraznou měrou zasloužil o vybudování pracoviště vykazujícího vysokou odbornou aktivitu.

Vědec, oblíbený vysokoškolský pedagog, skromný a vnímavý kolega, člověk vysokých morálních kvalit dnes žije soukromý život a vychutnává jeho dary. Zaslouženě.

Milý Václave, přejeme pevné zdraví, lásku nejbližších a lehkou ruku v pleneru. Ad multos annos!

Za spolupracovníky,

Doc. D. Koukalová, CSc., LF UP

Příspěvek byl souběžně otištěn v časopise *Zprávy CEM (SZÚ, Praha)*.

PhDr. Pavel Michna šedesátiletý

Jubilant, dříve zástupce ředitele OSPPPOP a dnes vedoucí archeologického odboru oddělení Státního památkového ústavu pro Olomoucký kraj, se narodil v učitelské rodině dne 6. června 1944, datum jeho narození má tedy zcela mimořádný význam pro jubilatovy nejbližší a všechny Evropany, což je nepochybně významné. Badatelskou, výzkumnou, vědeckou a publicistickou a přednáškovou prací se doktor Michna velmi zasloužil i pro Univerzitu Palackého. Jeho vědecká publikační a přednášková činnost, působení v redakčních radách, vědeckých a odbor-

ných společnostech, obohacuje přímo i zprostředkovaně poznání pedagogů i posluchačů UP

PhDr. P. Michna je mj. výkonným redaktorem jednoho z ústředních moravských periodik svého druhu, *Vlastivědného věstníku moravského*, je členem i jiných redakčních rad, desetiletí zastává funkci jednatele druhé nejstarší české vlastivědné společnosti v Moravě, dnešní *Muzejní a vlastivědné společnosti v Brně* (původně *Musejního spolku v Brně*). Přehled jubilatovy vědecké práce několikrát překračuje – v ohledu kvalitativním i kvantitativním – obvyklé požadavky pro zahájení habilitačního řízení na univerzitě.

Jubilantovi děkujeme za vše co dosud vykonal pro nás a vědecké poznání a přejeme mu za všechny jeho přátele na univerzitě pevné zdraví a pracovní úspěchy v dalších letech vědecké práce učenovnědné, archeologické a historiografické.

Prof. J. V. Musil

Cena Františka Palackého...

Dokončení ze str. 1

historické vědě již ocenila Akademie věd ČR svou Výroční cenou (1995) a medailí Františka Palackého AV ČR (1998). Prof. F. Šmahel, DrSc., je nositelem státního vyznamenání Za zásluhy I. stupně (2002). V zahraničí mu bylo uděleno členství v Collegium Carolinum (1994), v roce 1996 byl zvolen čestným členem Americké historické společnosti (American Historical Association), o rok později korespondujícím členem britské Královské historické společnosti (Royal Historical Society) a Britské akademie (British Academy). Od roku 2003 je prof. F. Šmahel, DrSc., zahraničním členem Monumenta Germaniae historica. Je členem Akreditační komise Vlády ČR, od roku 2000 je předsedou Vědecké rady Akademie věd ČR a od roku 2001 předsedou Učené společnosti ČR. Z český vydané knižní produkce posledního pětiletí jsou nejvýznamnější *Idea národa v husitských Čechách* (Praha 2000), *Husitské Čechy* (Praha 2001), *Mezi středověkem a renesancí* (Praha 2002) a *Člověk českého středověku* (Praha 2002). Stejně obsažné je zastoupení jeho cizojazyčná produkce.

Cena Františka Palackého je oceněním vynikajících výsledků tvůrčí činnosti na poli vědy nebo kultury, které přispívají k prestiži České republiky a Univerzity Palackého v Olomouci. Byla zřízena k příležitosti dvoustého výročí narození F. Palackého 14. 6. 1998. Cenu, jež se uděluje zpravidla jednou za dva roky a udělení je spojeno s finanční odměnou 50 000 Kč, uděluje jménem UP její rektor.

V předchozích letech se držiteli *Ceny Františka Palackého* stali prof. J. Polišenský, DrSc., nejvýraznější osobnost mezi historiky Československa a České republiky druhé poloviny 20. století (1998), prof. O. Nečas, DrSc., vynikající představitel české a evropské biologie 20. století (2000) a prof. S. Kratochvíl, CSc., výrazná osobnost české psychologie a psychotherapie. Poslední dva laureáti byli letošního slavnostního aktu přítomni, stejně jako primátor města Olomouce a zástupci obce Neratovice a další hosté.

-red-, -mr-

Blahopřejeme!

U příležitosti životního jubilea obdržel 8. 6. 2004 z rukou rektorky UP prof. J. Mačákové blahopřejný dopis prof. M. Eber, předekán pro zá-

ležitosti studia stomatologie a zubního lékařství na LF UP (viz snímek nahoře). Prof. M. Eber uplatňuje v současnosti své znalosti a schopnosti při organizaci přestavby studia Stomatologie na studium Zubního lékařství. Široké stomatologické veřejnosti je dobře znám pro velký rozsah profesní činnosti v nespočetných odborných vystoupeních a publikacích i svými pracovními a vědeckými výsledky.

Při stejné příležitosti byly 22. 6. 2004 předány bronzové medaile Za zásluhy o rozvoj UP (Pro merito) prof. K. Šiproví, CSc. (druhý zprava), a doc. ICLIC. F. Poláškoví, Th.D. (první zleva), jako ocenění jejich celoživotního díla, dlouholeté spolupráce s Cyrilometodějskou teologickou fakultou UP a ochoty věnovat se studentům. Ocenění velkého pracovního i osobního nasazení a ochoty plně se věnovat studentům obdržel v podobě stříbrné medaile UP Pro merito rovněž děkan CMTF UP doc. P. Chalupa, Th.D. (první zprava), dlouholetý pedagog, bývalý proděkan pro studijní a pedagogické záležitosti a zahraniční styky fakulty. Jménem CMTF byla udělena zlatá medaile Za zásluhy o rozvoj UP doc. Mgr. J. Olejníkovi jako ocenění jeho dlouholeté obětavé práce pro fakultu a jeho celoživotního díla.

-red-, foto -dan-, -j-

Msgre. univ. doc. Mag. P. Josef Olejník, Lic. in C.S.C. devadesátiletý

Jubilant se narodil 1. července 1914 ve Stráni (Květná-Stráně). Studoval na Arcibiskupském gymnáziu v Kroměříži, bohosloví absolvoval na Cyrilometodějské teologické fakultě v Olomouci, tituly Magister in Cantu Gregoriano (ekvivalent našeho doktorátu) a Licenciat in Compositione Sacrorum Concentuum obhájil v Římě (Pontificium Institutum Musicae Sacrae), docenturu obhájil na UK v Praze. Do biodromálního období, které ontogenetická psychologie označuje termínem „patriarchální věk“, vstupuje významný, mezinárodně uznávaný skladatel duchovní hudby, emeritní docent CMTF UP a kněz s dobrou mírou duševní svěžesti a tvůrčího zanícení. Zmíněný status praesens psychicus et somaticus mu umožňuje komponovat, dojíždět do Velké Bystřice ke zkušenským sborům (který založil před desetiletími a dovedl k vysoké úrovni projevu) a také jinak sumarizovat životní dílo. Mons. J. Olejníkovi blahopřejeme k významnému životnímu výročí a přejeme mu pevné zdraví a Boží požehnaní.

Prof. J. Musil, CSc.

Profesor Libor Miček zemřel

Dne 26. dubna 2004, necelý měsíc po dovršení 73 let, zemřel v Brně významný československý psycholog, univerzitní profesor PhDr. Libor Miček, CSc., rodák z Bystřice nad Olší. Se zesnulým jsme se rozloučili ve čtvrtek 6. května, nekrológ nad rakví pronesl jeho gymnasiální spolužák doc. V. Cékota.

Z bohatého vědeckého a kulturního života prof. Mička zmíníme alespoň některé z jeho významných a záslužných činností. Po absolutoriu Filozofické fakulty UP v roce 1950 působil v brněnském Výzkumném ústavu pedagogickém, pak nakrátko přešel do Olomouce, kde vedl Katedru psychologie na Pedagogickém institutu. V roce 1964 se vrátil do Brna, kde působil až do roku 2003 na Katedře psychologie – později Psychologickém ústavu Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Stal se proořadým odborníkem v oboru duševní hygieny, napsal řadu skript a monografií, odborných článků, recenzí a referátů ve vědeckém periodickém tisku. Z knižní produkce prof. Mička upozorňujeme výběrově na opakovaně vydané tituly: *Nervózní děti a mládež ve škole*, *Duševní hygiena* (ministerstvem schválena jako celostátní vysokoškolská učebnice pro obor psychologie), *Učitel a stres*. Přednášel na mnoha mezinárodních konferencích doma i v zahraničí, byl jmenován hostujícím profesorem univerzity v Montrealu. Jako prorektor MVU v Brně byl počátkem 90. let pověřen organizačním vedením budování Slezské univerzity v Opavě. Svého úkolu se zhostil příkladně.

Olomouci se neodrodil – byl jmenován členem vědeckých rad na fakultách UP, byl vedoucím a oponentem při doktorandských řízeních, přednášel v kurzech psychologie na MTF UP, účastnil se vědeckých konferencí a seminářů pořádaných UP a VSMO, publikoval ve vědeckých časopisech. Do poválečné historie našeho univerzitního školství se zapsal jako vysoce pozitivní osobnost uznávaného, ctěného a milovaného pedagoga – byl osobností láskyplnou, moudrou, nezapomenutelnou.

Prof. J. Musil, PaedDr. M. Musilová

Vítězné práce jubilejního ročníku studentské literární soutěže UP

Jak jsme již informovali (viz Žurnál č. 28), proběhla i v letošním akademickém roce *Veřejná literární soutěž pro studenty UP*. Vyhlášení výsledků jejího 10. ročníku se uskutečnilo 18. 5. v Centru Aletti; soutěžní práce v kategoriích poezie, próza a drama hodnotila odborná porota, která v kategorii **poezie** nejvýše ocenila tvorbu posluchačky 2. ročníku Lékařské fakulty UP (všeobecné lékařství) **D. Dupilkové**; v kategorii **próza** se na prvním místě umístil **M. Hekela** (1. ročník anglické filologie a filmové vědy na FF UP). Tak jako v předchozích letech přináší Žurnál UP ukázky vítězných prací i letos:

První místo v literární soutěži UP v roce 2004 – próza: M. Hekela:

Dokonalý muž

„...Radši bych byla hezká a blbá, řekla si přesně po sté Tracy Rodmanová. Stála v předstíni a nahodilými pohyby už o dobrou hodinu přetahovala to, co měla dnes v plánu jako aranžování květin. Tato práce měla 3 plus jednu výhodu. Tři základní spočívaly v tom, že měla ráda květiny, umožňovalo jí to energický pohyb bez nějaké složité choreografie a uměla to dělat pořád tak, aby byla s každou kombinací spokojená. Jedna, poslední výhoda, kterou si Tracy přiznávala jako zásadní, spočívala v intelektuální nenáročnosti tohoto úkolu.

Kéž bych byla hezká a blbá, řekla si v duchu po sto první Tracy Rodmanová. Na chvíli strnula. *Jak bych byla šťastná*, zasnula se.

Bezmyšlenkovitě rozepjala paže, s květináčím v každé z dlaní. Nevěděla, jestli si připadá svobodná jako orel, rozvinuvší křídla nad horským údolím, nebo vězněná jako trestanec, vztyčovaný na kříži.

Kéž bych byla hezká a blbá. Nejsm já blbá? Už na to myslím po sto druhé!

Položila květináče na místa a přeměřila si výsledek. Vypadalo to docela dobře. *Možná by aranžování potřebovalo sytější základnu*, pomyslela si. Obešla pomocnou stoličku, aby si dílo stávající z osmdesáti barev prohlédla z jiného úhlu. Spatřila se v zrcadle.

Byla to žena nanejvýš pohledná, nebráním se říct „modelová kráska“. Neměla ani potuchy, jakými bizarními cestami se k ní geny krásy dostaly. Její rodiče byli oba škaradí, i když inteligentní (toto genetické dědictví se jí vyvhnulo, ač by si bývala přála). Její děd využíval takovou tv nevhlednou autoritu ředitelce gymnázia, kterým kdysi byl. O její bábi jen tolik, že ji jakákoli domestikovaná či divoká zvěř považovala za důvod předvést svůj repertoár panických projevů. Psi řvali, kočky vřeštěly, krávy duly jako parníky, koně divočeli, děti hystericky brečely.

To, v čem viděla svůj problém, bylo vědomí, že je i chytrá. Dokonce byla mimořádně inteligentní. V několika směrech „úžasné nadaná“ a „neuvěřitelně schopná“, jak o ní čas

od času padla zmínka. Nebyla však dost chytrá, inteligentní, nadaná a schopná, aby mohla být manželkou Jamese Rodmana a nezhbláznila se.

Všechno její vzdělání, na kterém si celý život dávala záležet, a které jí vyneslo do akademických výšin, ověnilo doktorátem ze sociologie a částečně i zaměstnalo, všechna nymfická kráska, která jí otevírala i ty dveře, od kterých měla klíč, a všechen umělecký talent, který jí obdařil tvůrčím myšlením – všechny tyto vlastnosti ji pozvedly do nebes společnosti a seznámili ji s cherubínem ryzosti, Jamesem Rodmanem. Všechny tyto její kvality byly sledovány, hodnoceny a schvalovány milióny lidí po celém světě, když si brala tuhle celebritu. Až pozdě si uvědomila, že vedle něj o všechny tyhle vlastnosti přichází.

Ať dělala cokoli, on to vždy udělal líp. Nedělal to naschvál, ani se nepředváděl, jednoduše to vyplývalo z jeho podstaty. Tahle dokonalost začala brzy emancipovanou Tracy dožírat. Zatímco ona napínala každý nerv, jak se snažila, on si přitancil a jen tak mimochodem to vyřešil líp. Ale brzy si zřejmě všiml, jak ji to trápí, a od té doby všechno dělal o něco hůř než ona. Dokonce i když vařil, což Tracy šlo už tak dost mizerně (proto taky po práci obědvával v restauraci). Není třeba říkat, že tento projev manželovy dokonalé oddanosti jí, sotva si ho uvědomila, rozhodil ještě víc. Dokonce na Jamese vjela, aby si přestal hrát na samaritána. Po několika minutách ticha se James opět začal chovat obvykle dokonale, díky čemuž se její vztek vrátil do lítosti. James se pokoušel pro ni něco v tomto směru podniknout, ale nikdy nezjistila co, protože jeho dokonale promyšlenou snahu zarazila už v počátcích. Tak to šlo už pár let, zdánlivě bez vývoje, nicméně James si během té doby přibral práce a Tracy měla doma víc prostoru pro svou nedokonalost.

Proč nejsem hezká a blbá? Pomyslela si. Venku zastavilo dokonale umyté auto...

První místo v literární soutěži UP 2004 – poezie: D. Dupilková

Rozprávka

stretli sme sa je to dielom náhody možno mi ťa vtipný osud dohodil snáď keď si dám všetky hlavy dokopy prekvapivú zhodu náhod pochopím koniec úvah sľubujem že nebudem rozprávať o náhode a osude si rytier ja sedemhlavá dračica napriek tomu môžme spolu opiť sa lacné víno rozdielnosti napraviť s ním budeme obidvaja bezhlaví

či ťa pustím alebo ťa radšej zjem to sa ešte zajtra ráno rozhodnem je ráno my nemôžeme za svet vstať máš opicu no ja ju mám sedemkrát okrem toho vo mne láska plápolá zbabelo sa srdce vzdalo bez boja samé však na sedem mozgov nestačí dúfam chalan že mi to raz prepáčiš zozerím ťa aj s brnením ešte dnes skôr ako mi sedem krkov prerežeš

Trpaslíci v konviktu

Plastiky trpaslíků „chránících Nebeský glóbus“, které vznikly v keramickém ateliéru KVV PdF UP jako výsledek semestrální práce studentů prvního ročníku výtvarné výchovy pro ZŠ, bylo možno objevit v průběhu ještě tohoto týdne na nádvoří Uměleckého centra UP. Recesistické oživení pro-

stor konviktu tak znovu připomnělo rozporuplný postoj akademické a studentské obce UP k dílu A. Habermanna.

-red-, foto -tj-

Poslední schůze SK RVŠ v akademickém roce 2003/2004

V pátek 11. 6. se na Masarykově univerzitě v Brně uskutečnila 13. schůze Studentské komory Rady vysokých škol. Na jednání nechyběl ani zástupce UP J. Doležal, který zastupoval nepřítomného delegáta M. Kohajdu. Jednalo se o poslední zasedání tohoto vrcholného studentského zastupitelského orgánu v akademickém roce 2003/2004 a v tomto duchu také celé jednání probíhalo.

Prvním bodem jednání je obligatorně zpráva předsedy SK RVŠ z Rady vysokých škol a pracovních orgánů MŠMT, která se týkala v současné době nejdůležitějšího úkolu, na kterém SK RVŠ pracuje, a to reformy ubytování a stravování. Předseda tlumočil plénu kladné stanovisko Rady vysokých škol ke konečné fázi reformy. Dále uvedl, že dotace studenta na ubytování (při splnění daných kritérií) by neměla klesnout pod 700 Kč/měsíc a velice kladnou zprávou byla informace, že se počítá s normativním navýšením státní dotace na 1 mld. Kč, tedy asi o 250 mil. Kč více, než je dotace při současném systému. Právě ono potřebné navýšení přislíbilo již dříve MŠMT pouze za předpokladu provedení této reformy.

V rámci dalšího bodu uvedl předseda, že Reprezentativní komise se chce zabývat v další své činnosti postavením doktorandů, především normativním navýšením jejich stipendií. V poslední době se SK RVŠ zaměřuje také velice na mezinárodní aktivity. Jedná se

zejména o spolupráci s Visegrádskými zeměmi, kde SK RVŠ čeká v dalším akademickém roce předsednictví. Další aktivitou, která přesahuje hranice naší republiky a souvisí se vstupem ČR do EU, je záměr SK RVŠ v nejbližší době zřídit komisi pro evropskou vzdělávací politiku jako svůj poradní orgán pro oblast vzdělávací politiky v působnosti Evropské unie a Rady Evropy a politiky mezinárodních organizací.

Předseda apeloval na zástupce jednotlivých vysokých škol, aby na svých univerzitách upozornili na výzkum stipendijní politiky a dále, aby své univerzity, resp. fakulty vyzvali k možnosti navrhovat kandidáty na reformy v rámci oslav *Dne boje studentsva za svobodu a demokracii*.

SK RVŠ přivítala svým usnesením spolupráci s Českou radou dětí a mládeže, ke které byla touto organizací vyzvána.

Posledním bodem programu byla informace předsednictva o záměru vytvořit věstník či zdroj s informacemi o činnosti, struktuře a záměrech SK RVŠ. Vedle elektronické podoby se plánuje i forma písemná.

Na závěr předseda poděkoval všem členům SK RVŠ za jejich svědomitou práci, výbornou spolupráci a zodpovědný přístup k funkci spočívající v reprezentování studentů vysokého školství.

-jd-

Anketa Žurnálu UP: pokus o vyhodnocení

Zpětná vazba na každodenní práci redakce Žurnálu UP se po celou dobu vydávání univerzitního periodika projevuje jen velmi nahodile a sporadicky – přesto jsme k vyhodnocení ankety, vyhlášené 19. 12. (ŽUP č. 12) přistupovali s rozpaky: jak interpretovat získané odpovědi, když jich z blíže neurčitelného počtu čtenářů došlo plných 30?

Protože jsme však slíbili, že s výsledky naše čtenáře seznámíme, činíme tak i s vědomím, že více než o reprezentativní výčet názorů a připomínek, jde spíše o orientační údaje, případně o ilustraci míry zájmu (či nezájmu) o komunikaci na UP prostřednictvím jejího týdeníku.

Otázka č. 1: Měla by podle Vašeho názoru UP vydávat vlastní periodikum?

Z celkové sumy odpovědí lze vyčíst informaci, podle které existence vlastního periodika obecně nachází mezi členy univerzitní obce své opodstatněné místo: z těch, kteří se anketu zúčastnili, se kladně vyslovila většina (pouze tři záporné odpovědi).

Otázka č. 2: Pokud jste na předchozí otázku odpověděl/a kladně, jak jste spokojen/a s Žurnálem UP v jeho současné podobě?

Kladnou variantu odpovědi zaškrtyly více než dvě třetiny účastníků ankety (u varianty „nejsem spokojen/a“ jsme zaznamenali šest anketních hlasů).

Otázka č. 3: Jaké informace, témata, stanoviska atp. v současném Žurnálu UP postrádáte?

Spektrum volných odpovědí na tuto otázku je charakteristické pestrostí navrhovaných témat i žánrů. Někteří účastníci ankety by přes výše uvedenou spokojenost uvítali, kdyby se Žurnál UP věnoval „ožehavým otázkám“, úspěchům, ale i problémům konkrétních pracovišť, aby otevíral polemiky a diskuse na „bolavá“ témata, přinášel příspěvky akademických funkcionářů a zástupců akademických orgánů univerzity i rozsáhlejší příspěvky o činnosti jednotlivých částí UP (příspěvky děkanátů apod.), stejně jako příspěvky na celospolečenská témata přesahující univerzitní gheito, velké rozhovory s významnými návštěvníky UP, reportáže aj. Postrádána je také pravidelná, obsáhlejší studentská rubrika, kterou by vytvářeli sami studenti, případně vydávali své studentské časopisy jako přílohu univerzitního týdeníku.

Otázka č. 4: Co v současném Žurnálu UP naopak pokládáte za nadbytečné?

Hlavní připomínky se vztahovaly k přílišnému rozsahu některých článků, k jejich značné odbornosti či úzce specializovanému tématu, jiní by mohli postrádat četbu na pokračování či texty seriálového typu, informace z konferencí aj.; někteří účastníci ankety kladně hodnotí možnost vybrat si z poměrně široké nabídky témat či informací.

Otázka č. 5: Do jaké míry byste byl ochoten/byla ochotna podílet se na obsahu ŽUP?

Míra ochoty ke spoluvytváření obsahu univerzitního týdeníku je poměrně nízká – sedm kladných odpovědí (příležitostně články, tipy na „velké“ rozhovory, zaslání informací o připravovaných akcích univerzitního pracoviště a referování o jejich průběhu apod.) – až odmítavá (nechci s tím mít nic společného).

Otázka č. 6: Pokud jste na první otázku odpověděl/a záporně, jakou jinou formu komunikace na UP navrhuje?

Mezi pěti odpověďmi se nejčastěji objevuje návrh na přesunutí Žurnálu UP na internetové stránky univerzity (kvalitní a spolehlivé) s důrazem na aktuální zprávy, případně s doplněním o kvalitní tištěný bulletin se zajímavými tématy.

Dalším připomínkám či námětům bychom se rádi věnovali v některém z prvních čísel Žurnálu UP v příštím akademickém roce.

-red-

Redakční rada a redakce Žurnálu UP přejí svým čtenářům a příspěvovatelům příjemnou dovolenou a hezké prázdniny.

Studenti hodnotí učitele...

Zlaté Rakousko-Uhersko! Vztahy mezi učiteli a studenty byly jednoznačně dány, pravidla a zvyklosti jednoznačně určovaly, kdo má v případném sporu vrch, a tedy i pravdu, rozhodování nebyla matena úvahami o spravedlnosti a etice. Zásada „Cti svého učitele“ byla vytištěna tučně hned za příkázáním „Cti otce svého i matku svou“...

Úvahy o demokracii přinesly zmatek nejen do politiky a záležitostí občanských, ale i do vztahu učitel–student. V rámci konceptu občanských práv byl učiněn objev, že i student je občan mající svá práva. Včetně práva učitele nepodkuřovat, uklánět se jenom mírně a dokonce práva učitele kritizovat. Učitelé, včetně těch vousatých, kníratých, šedivých a holohlavých, byli prohlášeni za standardní, tj. průměrně občané dopouštějící se chyb, od kterých se nevyžaduje a pro něž se nepředpokládá neomylnost.

Poslední doba popřevratová, tak mnohé kopírující od Ameriky, země neomezených možností, nabídla českému školství vedle diverzifikace studijních programů také metodu hodnocení učitelů jejich studenty. Především na vysokých školách, jejichž studenti už jsou (nebo by být měli) lidé zralí, schopní přemýšlet a vidět dál, než za nejbližší zkoušku. Sám jsem se s touto metodou setkal už před patnácti roky, kdy mne můj tehdejší rektor pověřil úkolem přeložit a pro potřeby olomoucké univerzity připravit hodnotící dotazník; na stůl mi přitom položil dotazníky používané na několika amerických univerzitách.

Uložený úkol jsem splnil – co se mi zdálo rozumné, jsem do svého návrhu zahrnul, nad čím jsem byl v rozpacích, jsem vynechal. Můj návrh převzal prorektor pověřený řízením pedagogických záležitostí s tím, že projedná s děkány fakult jeho praktickou aplikaci.

Dopadlo to jako v té národní písni o Janovi, co pásal tři voly u hája a odmítl dát svou halenu zbojníkům, co za ním přišli ... tak se o ní radili, až Janička zabili ... čímž chci říci, že návrh studentského hodnocení učitelů se setkal u těchto s velice českou reakcí – tiše ho bojkotovali, v důsledku čehož upadl do zapomenutí stejně hlubokého jako řada

jiných pedagogických vynálezů. Studenty, zdá se, to nezaujalo vůbec.

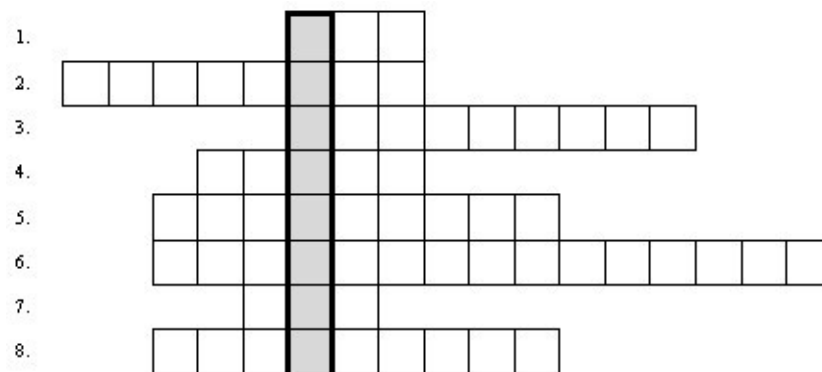
Jak jsme se metodou plížení plazením přibližovali k EU, byla celá záležitost postupně revokována. Pro akademickou byrokracií se stal stávající učitelský bojkot neudržitelným, vzali proto metodu hodnocení za svou a její aplikaci prostě nařídili. Stalo se tak způsobem typicky kašpárkovsky českým – za to, že budou studenty hodnoceni, se stali odpovědnými učitelé, jež bylo hodnotiti. Studenty totiž pořad ještě celá akce nechávala chladnými.

Trochu jsem o této záležitosti přemýšlel. V zásadě mi nevdají; jde o měření kvality práce, což vlastně patří k mé profesi. Samozřejmě, že jsou s ní spojeny nějaké háčky, jako se všim – studenti mohou takového hodnocení zneužívat k tomu, aby si vyvíjeli účty s kantory náročnými a jinak neoblíbenými. Protože sám učím předměty, nad nimiž mi studenti nejásají, dobře si to uvědomuji. Nicméně, snad by se to dalo nějak korigovat. Některé z vyplněných hodnotících dotazníků jsem si prohlížel; o sobě jsem se tam nedověděl nic zajímavého. Bylo to stejně nudné, jako bývá většina podobných sociologických měření. Nemělo to ani štávu, ani nápaditost. Usoudil jsem proto, že buď jsme my, kantori, nudní a šediví patroni, nebo jsou takoví naši studenti. Vlastně možná jsme takoví obojí. Jako statistik bych rád uvedl ještě jednu indicii, svědčící o tom, že (zatím) tahle metoda hodnocení učitelů studenty nefunguje. Myslím tím tohle: Čas od času se na diskusní stránce UP objeví výhrady studentů vůči práci některých učitelů. Reč se vede a pivo se pije. Po pár dnech nebo týdnech celá záležitost vyšumí do ztracena. K žádnému rozhodnutí nedojde, jak je v kruzích českých akademických manažerů obvyklé. A tak se ptám: Proč se případné rozhodování v podobné záležitosti neopře o výsledky obsažené ve vyplněných dotaznících, v nichž studenti dotyčné učitele hodnotili? Není to proto, že je akademičtí manažeré v skutečnosti považují za pouhou formalitu, prováděnou podle zásady – aby se vlk nažral a koza zůstala celá?

Prof. S. Komenda

Křížovka

Na závěr seriálu o e-learningu, který pro Vás připravilo Centrum distančního vzdělávání UP (viz str. 5), si můžete vyzkoušet, jestli jste si dostatečně osvojili klíčové termíny vztahující se k e-learningu v DiV.

CDV UP – s námi bez (viz tajenka).

1. Zkratka distančního vzdělávání.
2. Termín pro prezenční setkání v distančním studiu.
3. Soubor norem a pravidel zaručující kompatibilitu mezi výukovým obsahem a LMS.
4. Termín pro učitele v distančním vzdělávání.
5. Termín pro elektronické vzdělávání.
6. Kombinace prezenční formy studia s e-learningem.
7. Zkratka informačních a komunikačních technologií.
8. Text v elektronické formě, poskytující přímý přístup k jiným textům pomocí zabudovaných odkazů.

1. DiV; 2. tutoriál; 3. standardy; 4. tutor; 5. e-learning; 6. blended learning; 7. ICT; 8. hypertext. Řešení: